

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Świeradów-Zdrój, 2025

Zamawiający:

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój
ul. 11 Listopada 35
59-850 Świeradów-Zdrój

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Martyna Ciska
Analityk – Klaudia Kosińska

Spis treści

Wykaz skrótów	6
1. Wstęp.....	9
1.1. Regulacje prawne	9
1.2. Przebieg prac w ramach opracowania Programu	9
2. Streszczenie.....	10
3. Efekty realizacji dotychczasowego programu	14
4. Charakterystyka Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój	15
4.1. Położenie administracyjne	15
4.2. Położenie geograficzne.....	16
4.3. Zagospodarowanie przestrzenne	17
4.4. Infrastruktura techniczna.....	18
4.4.1. Transport.....	18
4.4.1.1. Drogi	18
4.4.1.2. Drogi dla rowerów	19
4.4.1.3. Kolej i lotnictwo	20
4.4.2. Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło	20
4.4.3. Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną	21
4.4.4. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz.....	21
5. Ocena stanu środowiska	21
5.1. Obszary przyszłej interwencji.....	21
5.1.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	21
5.1.1.1 Klimat.....	21
5.1.1.2 Jakość powietrza	22
5.1.1.3 Analiza SWOT	32
5.1.2. Zagrożenia hałasem	32
5.1.2.1 Analiza SWOT	39
5.1.3 Pola elektromagnetyczne	39

5.1.3.1 Analiza SWOT	42
5.1.4 Gospodarowanie wodami	43
5.1.4.1. Charakterystyka wód zlokalizowanych na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	43
5.1.4.2. Jednolite części wód powierzchniowych.....	43
5.1.4.3. Zagrożenie i ryzyko powodziowe.....	47
5.1.4.4. Jednolite części wód podziemnych	49
5.1.4.5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	50
5.1.4.6. Zagrożenia mogące wpłynąć na jakość wód powierzchniowych i podziemnych	51
5.1.4.7. Zagrożenie suszą.....	51
5.1.4.8 Analiza SWOT	57
5.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	57
5.1.5.1. Infrastruktura wodociągowa	57
5.1.5.2. Infrastruktura kanalizacyjna.....	58
5.1.5.3 Analiza SWOT	60
5.1.6 Zasoby geologiczne.....	60
5.1.6.1 Analiza SWOT	63
5.1.7 Gleby.....	63
5.1.7.1 Analiza SWOT	65
5.1.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	66
5.1.8.1 Analiza SWOT	70
5.1.9 Zasoby przyrodnicze	70
5.1.9.1 Analiza SWOT	79
5.1.10 Zagrożenia poważnymi awariami.....	80
5.1.10.1 Analiza SWOT	81
5.2 Zagadnienia horyzontalne	81
5.2.1 Adaptacja do zmian klimatu	81
5.2.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	83

5.2.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	84
5.2.4 Monitoring środowiska	85
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	86
6.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	86
6.2 Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem	94
6.3 Instrumenty realizacji programu	100
7. System realizacji programu ochrony środowiska	101
7.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie	101
7.2 Monitoring programu ochrony środowiska	101
8. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	103
Spis tabel i rysunków.....	127

Wykaz skrótów

AOT40 – suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a wartością $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$

As – arsen

B(a)P – benzo(a)piren

BZT5 – biochemiczne zapotrzebowanie tlenu

C₆H₆ – Benzen

Cd – Kadm

ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

dam³ – Dekametry sześciennie

Dz. U. – Dziennik Ustaw

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

Hz - Herz

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWpd – Jednolite Części Wód Podziemnych

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

kWh – kilowatogodziny

L_{DWN} – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

L_N – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór dnia w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00)

M.P. – Monitor Polski

Mg – Megagram

MO – monitoring operacyjny

mpzp – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

MW – megawat

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

NO_x – Tlenki azotu

O₂ – Tlen

O₃ – Ozon

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PM – (z ang. Particulate Matter) pył zawieszony

PM₁₀ – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie przekracza 10 mikrometrów

PM_{2,5} – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie jest większa niż 2,5 mikrometra

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

PSH - Państwowa Służba Hydrogeologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

SDRR – średni dobowy ruch roczny

SO₂ – Dwutlenek siarki

SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

SUW – Stacja Uzdatniania Wody

SWOT – metoda analizy, której nazwa została utworzona z pierwszych liter wyrazów:
S – strengths (silne strony, atuty), W – weaknesses (słabe strony), O – opportunities (szanse),
T – threats (zagrożenia)

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WE – Wspólnota Europejska

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

1. Wstęp

1.1. Regulacje prawne

Programy ochrony środowiska są jednym z narzędzi prowadzenia polityki środowiska. Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647) polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska przez organ wykonawczy gminy wynika z art. 17 ust 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Ministerstwa Środowiska. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Zaplanowane działania są niezbędne do poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców oraz przyczynią się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

1.2. Przebieg prac w ramach opracowania Programu

Projekt gminnego programu ochrony środowiska podlega zaopiniowaniu przez właściwy zarząd powiatu. Ponadto organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska uchwała Rada Miasta. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie miasta, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

W trakcie prac nad przedmiotowym Programem:

- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,

- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

2. Streszczenie

Niniejszy Program Ochrony Środowiska uwzględnia następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą m.in. położenie oraz dostęp do infrastruktury technicznej,
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu,
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój to uzdrowisko zlokalizowane w województwie dolnośląskim i w powiecie lubańskim. W 2024 zamieszkiwało ją 3 906 osób¹.

Układ komunikacyjny jest kluczowym elementem struktury przestrzennej Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój, odgrywając rolę szkieletu jej organizacji. Gęstość, stan techniczny oraz wzajemne powiązania sieci komunikacyjnej mają istotny wpływ na możliwości rozwojowe danego obszaru. Sieć dróg publicznych na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój obejmuje:

- droga wojewódzka nr 358 prowadząca z Lubania i Leśnej do Czerniawy i do drogi nr 361 (pierwszy odcinek) oraz z Krobicy przez Świeradów-Zdrój do Szklarskiej Poręby (drugi odcinek),
- droga wojewódzka nr 361 prowadząca z Gryfowa Śląskiego do granicy z Czechami,
- drogi gminne i wewnętrzne.

¹ Dane GUS, stan na 31.12.2024 r.

Długość dróg gminnych na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój wynosi 49,366 km.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Stan jakości powietrza w województwie dolnośląskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń, prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój w 2024 roku znalazła się w obszarze przekroczeń standardów imisyjnych poziomu docelowego ozonu – klasa C (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin oraz poziomu celu długoterminowego ozonu – klasa D2 (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

W ramach PMŚ na terenie miasta Świeradowa-Zdroju nie prowadzono badań w zakresie monitoringu hałasu komunikacyjnego, a w zakresie hałasu przemysłowego GIOŚ nie posiada aktualnych wyników badań prowadzonych na terenie gminy.

Średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem wynosił 4 231 poj./dobę. Na drodze wojewódzkiej nr 358 przebiegającej przez teren gminy na odcinku ORŁOWICE /DW361/ - SZKLARSKA PORĘBA /DK3/ został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem. Z tego względu na tym odcinku natężenie ruchu może być źródłem hałasu na terenie gminy.

Badania natężeń pól elektromagnetycznych były prowadzone w ramach PMŚ na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój w 2023 r. w 1 punkcie pomiarowym. Na podstawie przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych. Ponadto, minimalna wartość dopuszczalna dla zakresu częstotliwości objętej monitoringiem wynosi 28 V/m, zgodnie z obowiązującym, od początku 2020 roku, rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Zgodnie z IIaPGW na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój występują zlewnie następujących JCWP:

— RW6000031665159 - Kwisza do zb. Leśna,

— RW600003166549 - Miłoszowski Potok.

Badania JCWP w ostatnich latach wykazały ogólny zły stan wód powierzchniowych na obszarze gminy miejskiej Świeradów-Zdrój.

Gmina wyposażona jest w sieć wodociągową i kanalizacyjną. Stopień zwodociągowania Gminy wynosi 71,2%, natomiast stopień skanalizowania 36,1%.

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój budynki zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł ciepła, są to głównie kotłownie wykorzystujące gaz oraz paliwa stałe. Ponadto, działalność na obszarze gminy w zakresie wytwarzania ciepła prowadzi TERMIKA Energetyka Rozproszona Sp. z o.o., posiadająca koncesję nr WCC/1201/8069/W/OWR/2009/HK, ważną od 1 listopada 2009 r. do 31 października 2029 r. Ciepło wytwarzane jest w kotłowni przy ul. Korczaka 7, wyposażonej w dwa kotły wodne opalane gazem ziemnym wysokometanowym, o łącznej mocy zainstalowanej 0,212 MW².

Za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie gminy odpowiedzialne jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej SANIKOM Sp. z o. o. ul. Nadbrzeżna 5A, 58-420 Lubawka³.

Na terenie gminy działa punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ulicy Grunwaldzkiej, zarządzany przez Gminę⁴.

Na przestrzeni lat 2022-2024 łączna masa odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój spadła o 63,23 Mg, tj. 2,34%, co może świadczyć o zmniejszonej produkcji odpadów.

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- obszar natura 2000: Łąki Gór i Pogórza Izerskiego,
- obszar natura 2000: Torfowiska Gór Izerskich,
- obszar natura 2000: Góry Izerskie,
- 7 pomników przyrody.

Zgodnie z opublikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykazem zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na obszarze gminy miejskiej Świeradów-Zdrój nie funkcjonują takie zakłady.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabeli. Harmonogram planowanych działań

² Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

³ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Świeradów-Zdrój za 2024 rok

⁴ Jw.

obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także zadania jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój podejmuje działania w zakresie ochrony klimatu i poprawy jakości powietrza. Kluczowym elementem tych działań będzie udzielanie wsparcia finansowego mieszkańcom na wymianę indywidualnych źródeł ciepła na rozwiązania bardziej ekologiczne. Równocześnie prowadzone będą kontrole mające na celu egzekwowanie przepisów wynikających z uchwały antyśmogowej oraz zakazu spalania odpadów. Gmina Miejska zamierza również wdrażać działania edukacyjne i promocyjne, których celem będzie podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz promowanie proekologicznych postaw. W ramach rozwoju zrównoważonego transportu planowany jest zakup taboru zeroemisyjnego, co przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń z sektora komunikacyjnego. Ponadto powstanie ścieżka rekreacyjno-rowerowa, która będzie wspierać aktywną i niskoemisyjną mobilność, sprzyjając jednocześnie poprawie jakości życia i zdrowia mieszkańców. Istotnym elementem strategii gminy będzie również termomodernizacja budynków, mająca na celu zwiększenie efektywności energetycznej oraz zmniejszenie zużycia energii w sektorze komunalnym. Łącznie działania te będą stanowić spójną odpowiedź gminy na wyzwania związane ze zmianą klimatu oraz jakością powietrza, wspierając zrównoważony rozwój gminy miejskiej Świeradów-Zdrój jako nowoczesnego, przyjaznego środowiska.

Na obszarze gminy będą podejmowane działania ograniczające uciążliwości związane z hałasem, koncentrując się na przebudowie i modernizacji nawierzchni dróg na terenie gminy. Poprawa stanu technicznego jezdni przyczyni się do redukcji hałasu generowanego przez ruch pojazdów, zwłaszcza w obszarach zabudowanych. Równa, dobrze utrzymana nawierzchnia zmniejszy wibracje i odgłosy toczenia kół, co bezpośrednio wpłynie na poprawę komfortu akustycznego mieszkańców i jakość ich codziennego otoczenia.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój planuje wzmacniać działania związane z racjonalnym gospodarowaniem wodami, szczególnie w kontekście opracowania analizy ryzyka dla ujęć wody na terenie gminy. Analiza ryzyka dla ujęć wody w gminie jest przeprowadzana w celu identyfikacji i oceny potencjalnych zagrożeń dla jakości wody pitnej, a także w celu podjęcia odpowiednich środków zapobiegawczych.

Na terenie gminy będą prowadzone działania na rzecz poprawy gospodarki wodno-ściekowej. Planowana jest rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a także budowa stacji podnoszenia ciśnienia oraz zbiorników wodnych, które zwiększą niezawodność zaopatrzenia gminy w wodę. Równolegle prowadzone będą kontrole nieruchomości na obszarach nieskanalizowanych w celu oceny zgodności z zasadami prawidłowej gospodarki

wodno-ściekowej. W ramach poprawy infrastruktury wodnej przewidziano również modernizację hydrantów i ujęć wód, co przyczyni się do poprawy jakości dostarczanej wody. Uzupełnieniem tych działań będzie opracowanie projektu zagospodarowania wód, umożliwiającego bardziej efektywne zarządzanie zasobami wodnymi. Działania te będą integralną częścią strategii zrównoważonego rozwoju gminy, ukierunkowanej na spełnienie aktualnych wymogów środowiskowych i sanitarnych, a także na zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój planuje działania zmierzające do poprawy gospodarki odpadami i ograniczania ich powstawania poprzez inwentaryzację wyrobów zawierających azbest oraz ich transport i utylizację, odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, budowę PSZOK oraz działania edukacyjne. Realizacja tych inicjatyw pozwoli na bezpieczne i zgodne z przepisami unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, takich jak azbest, oraz na zwiększenie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych umożliwi mieszkańcom łatwiejszy dostęp do legalnego

i uporządkowanego systemu pozbywania się odpadów problemowych, co istotnie ograniczy ryzyko ich nielegalnego składowania. Działania edukacyjne z kolei będą wspierać budowanie świadomości ekologicznej i promować postawy sprzyjające redukcji ilości wytwarzanych odpadów oraz zwiększeniu poziomu recyklingu. W efekcie wdrożone rozwiązania przyczynią się do ograniczenia presji wywieranej na środowisko naturalne oraz poprawy jakości życia i zdrowia mieszkańców gminy.

Nasadzenia roślinności na terenie gminy wpłyną również pozytywnie na mikroklimat i estetykę otoczenia, tworząc przyjazną przestrzeń dla mieszkańców i przyrody.

Wsparcie jednostek straży pożarnej (OSP) np. poprzez zakup nowoczesnego sprzętu zwiększy ich skuteczność w przeciwdziałaniu poważnym awariom i zagrożeniom.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów. Organ wykonawczy Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój odpowiedzialny będzie za sporządzanie i przedstawianie Radzie Miasta raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu działań zdefiniowanych i zaleconych w programie.

3. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Dotychczas Gmina Miejska Świeradów-Zdrój nie realizowała Programu Ochrony Środowiska.

W ramach ochrony środowiska gmina udzielała dofinansowania do wymiany pieców w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój w latach 2016 do

2023 oraz realizowała program w partnerstwie z Gminą Leśna „Zwalczanie emisji kominowej poprzez modernizację systemów grzewczych i odnawialne źródła energii w Gminach Świeradów-Zdrój oraz Leśna” w latach 2020 do 2022. Gmina zamknęła także ze względu na ruch pieszcy część ul. Zdrojowej ograniczając tym samym hałas w strefie uzdrowiskowej A oraz ograniczając emisję spalin z silników samochodowych⁵.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój w ostatnich latach realizowała również takie zadania jak rewitalizacja parków i obszaru uzdrowiska Czerniawa-Zdrój, przebudowa ulic, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, budowa przyłączy nieruchomości do urządzeń kanalizacyjnych i wodociągowych oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Działania te przyczyniają się do poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń, zwiększenie efektywności energetycznej oraz ochronę zasobów wodnych i terenów zieleni⁶.

4. Charakterystyka Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

4.1. Położenie administracyjne

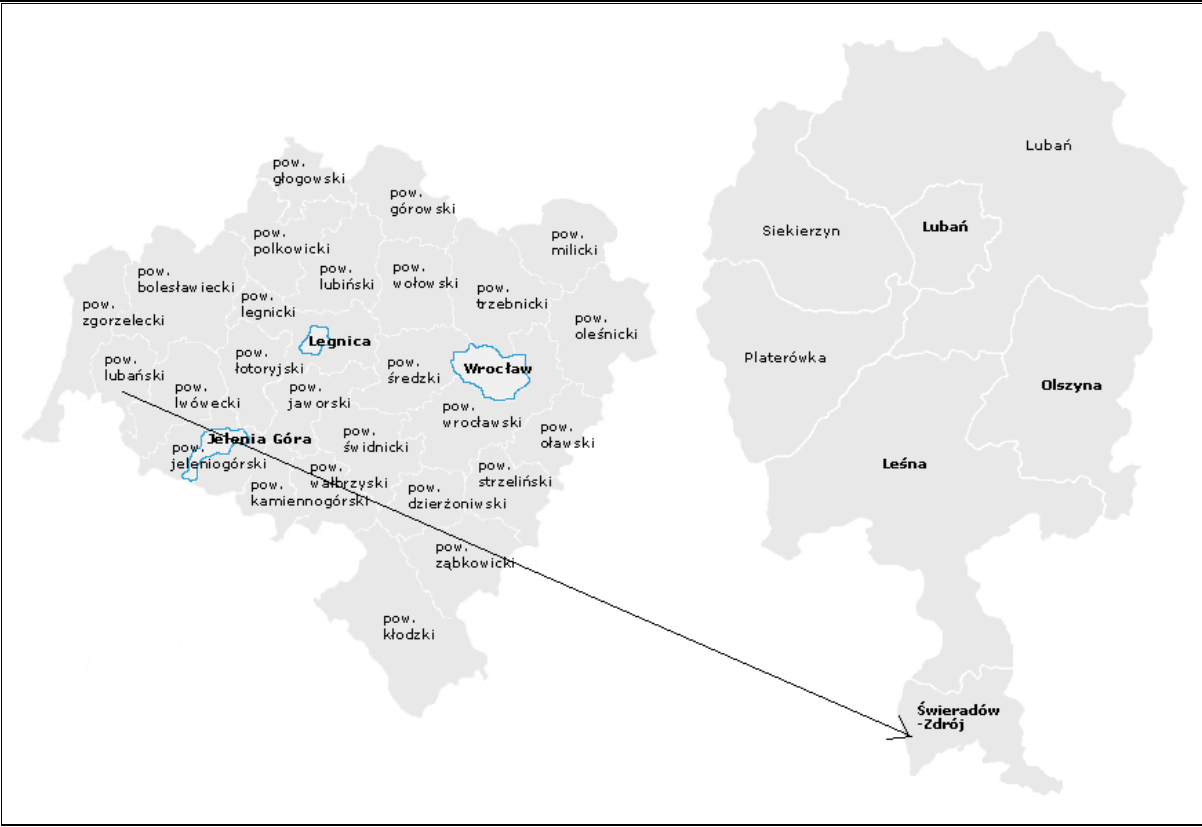
Gmina Miejska Świeradów-Zdrój to uzdrowisko zlokalizowane w województwie dolnośląskim i w powiecie lubańskim. Gmina sąsiaduje z:

- gminą miejsko-wiejską Leśna (województwo dolnośląskie, powiat lubański),
- gminą miejsko-wiejską Mirsk (województwo dolnośląskie, powiat lwówecki),
- Czechami.

⁵ Urząd Miasta Świeradów-Zdrój

⁶ <https://swieradowzdroj.pl/cs/szukaj?query=RAPORT+O+STANIE+GMINY+> (dostęp: 23.06.2025 r.)

Rysunek 1. Położenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na tle województwa dolnośląskiego i powiatu lubańskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://ssdip.bip.gov.pl/search/graphsubjects/> (dostęp: 23.06.2025 r.)
W 2024 roku Gmina Miejska Świeradów-Zdrój była zamieszkiwana przez 3 906 osób. Stanowiło to o 5,40% mniej mieszkańców w stosunku do 2020 roku. Szczegółowe dane w zakresie liczby ludności na terenie gminy zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1. Liczba ludności na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba ludności ogółem	4 129	4 080	3 985	3 960	3 906

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start> (dostęp: 03.07.2025 r.)

4.2. Położenie geograficzne

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski terytorium gminy miejskiej Świeradów-Zdrój położone jest na obszarze 2 mezoregionów: Pogórze Izerskie i Góry Izerskie.

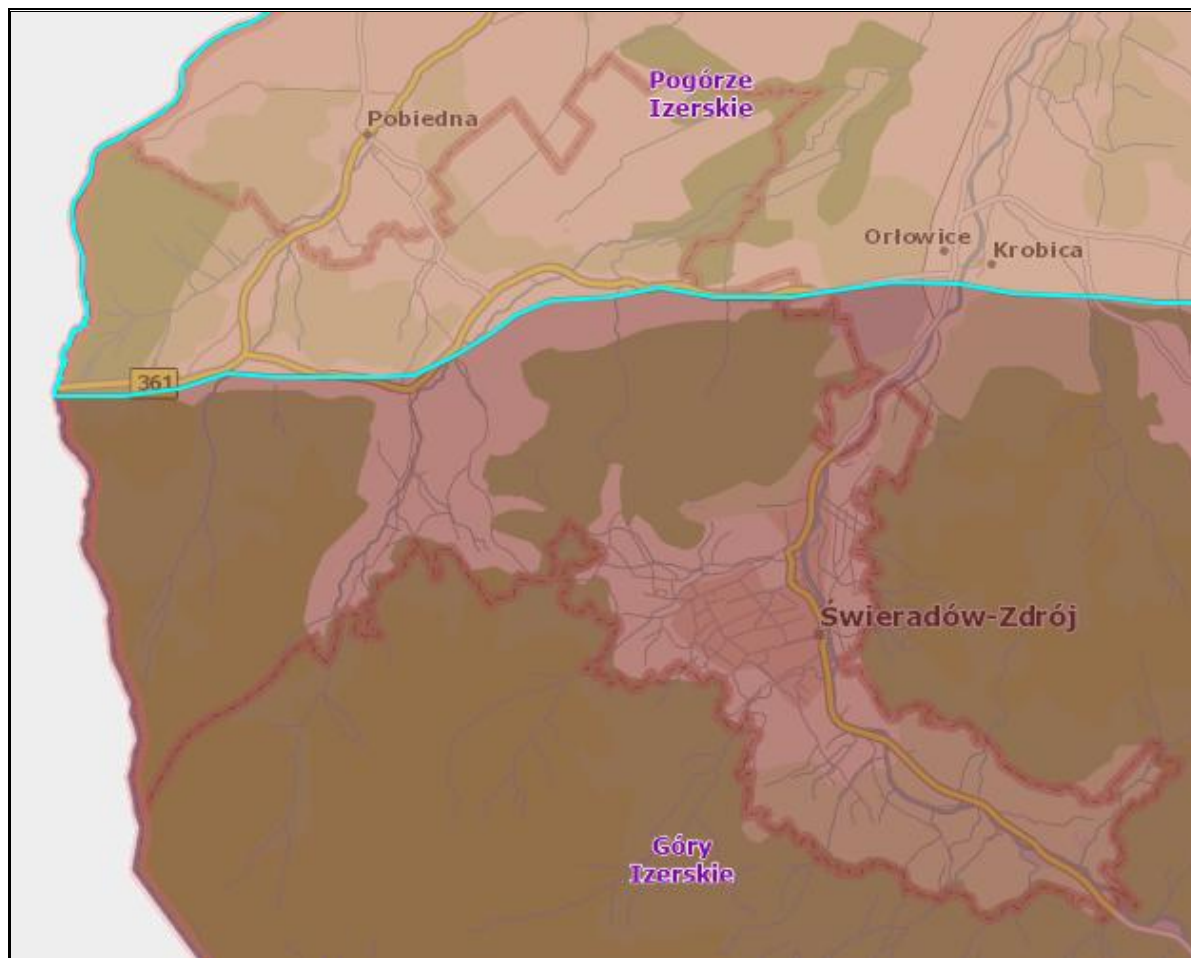
Tabela 2. Położenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Wyszczególnienie	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa
Prowincja	Masyw Czeski

Wyszczególnienie	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	
Podprowincja	Sudety z Przedgórzem Sudeckim	
Makroregion	Pogórze Zachodniosudeckie	Sudety Zachodnie
Mezoregion	Pogórze Izerskie	Góry Izerskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie
<https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/home/webmap/viewer.html?layers=d5b0848edcf348f39292dd8c72c507bd>
 (dostęp: 23.06.2025 r.)

Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne na podstawie
<https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/home/webmap/viewer.html?layers=d5b0848edcf348f39292dd8c72c507bd>
 (dostęp: 23.06.2025 r.)

4.3. Zagospodarowanie przestrzenne

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój dominują kompleksy leśne, które zajmują 42,99% jego powierzchni, oraz użytki rolne, obejmujące około 41,35% powierzchni. W strukturze użytków rolnych przeważają pastwiska⁷.

⁷ Raport o stanie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój za 2024 rok

4.4. Infrastruktura techniczna

4.4.1. Transport

4.4.1.1. Drogi

Układ komunikacyjny jest kluczowym elementem struktury przestrzennej Gminy, odgrywając rolę szkieletu jej organizacji. Gęstość, stan techniczny oraz wzajemne powiązania sieci komunikacyjnej mają istotny wpływ na możliwości rozwojowe danego obszaru. Sieć dróg publicznych na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój obejmuje:

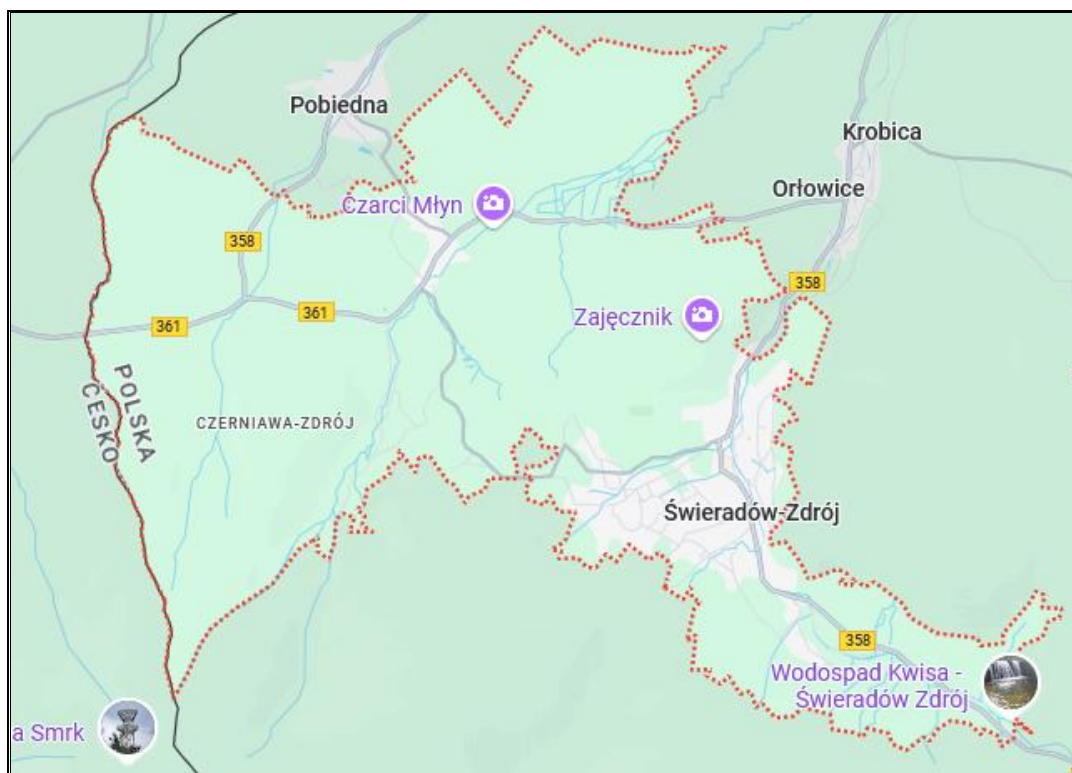
- droga wojewódzka nr 358 prowadząca z Lubania i Leśnej do Czerniawy i do drogi nr 361 (pierwszy odcinek) oraz z Krobicy przez Świeradów-Zdrój do Szklarskiej Poręby (drugi odcinek),
- droga wojewódzka nr 361 prowadząca z Gryfowa Śląskiego do granicy z Czechami,
- drogi gminne i wewnętrzne.

Długość dróg gminnych na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój wynosi 49,366 km:

- twarda ulepszona bitumiczna: 34,308 km,
- gruntowa wzmocniona żwirem, żużlem itp.: 5,123 km,
- twarda nieulepszona żwirowa: 1,809 km,
- twarda ulepszona kostka: 4,031 km,
- twarda ulepszona betonowa: 0,153 km,
- gruntowa naturalna (z gruntu rodzimego): 1,896 km,
- twarda nieulepszona brukowa: 0,094 km,
- twarda nieulepszona tłuczniowa: 0,202 km,
- inne: 1,750 km⁸.

⁸ Urząd Miasta Świeradów-Zdrój

Rysunek 3. Drogi na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Źródło: <https://www.google.pl/maps/> (dostęp: 23.06.2025 r.)

Ruch samochodowy znacząco wpływa na jakość powietrza i poziom hałasu w otoczeniu. Spaliny emitowane przez pojazdy zawierają szkodliwe substancje chemiczne, takie jak tlenki azotu, dwutlenek węgla czy pyły zawieszone, które przyczyniają się do powstawania smogu i kwaśnych deszczów. Zanieczyszczenia te negatywnie oddziałują na zdrowie ludzi, prowadząc do chorób układu oddechowego, problemów sercowo-naczyniowych oraz innych dolegliwości zdrowotnych. Dodatkowo, ruch drogowy jest głównym źródłem hałasu w miastach i na terenach zurbanizowanych. Nadmierny hałas obniża komfort życia mieszkańców, wywołując stres, zaburzenia snu i inne problemy zdrowotne. Aby ograniczyć te negatywne skutki, konieczne jest modernizowanie infrastruktury drogowej, promowanie ekologicznych i zrównoważonych środków transportu oraz rozwój technologii pojazdów o niskiej emisji i cichej pracy. Takie działania są kluczowe dla poprawy jakości życia i ochrony środowiska.

4.4.1.2. Drogi dla rowerów

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój dysponuje rozbudowaną i zróżnicowaną infrastrukturą rowerową, która stanowi istotny element oferty turystyczno-rekreacyjnej regionu. Na obszarze gminy i w jej bezpośrednim sąsiedztwie wytyczono liczne trasy rowerowe o różnym poziomie trudności i charakterze:

— Góry Izerskie – SingleTrack,

- Świeradów i polski singletrek – Zajęcznik,
- SingleTrek pod Smrkem,
- Z Polski do Czech Singltrak’iem,
- Trasa nr 21: Świeradów-Zdrój,
- Trasa nr 13: „Izerska Pętla”,
- Trasa nr 22: „Dookoła Kwisy”,
- Góry Izerskie – Świeradów – Stóg Izerski – Chata Górzytów,
- Góry Izerskie – Świeradów – Smrek,
- Góry Izerskie – Świeradów – Kopalnia Stanisław⁹.

Tak rozwinięta infrastruktura rowerowa niesie ze sobą istotne korzyści środowiskowe. Przede wszystkim sprzyja ograniczeniu ruchu samochodowego, co bezpośrednio przekłada się na niższe emisje spalin, poprawę jakości powietrza oraz ograniczenie hałasu w obszarach cennych przyrodniczo i rekreacyjnych. Ruch rowerowy nie wpływa negatywnie na strukturę gleby i nie stanowi zagrożenia dla lokalnej fauny, a jednocześnie umożliwia zrównoważone korzystanie z walorów krajobrazowych i przyrodniczych gminy. Liczna sieć ścieżek rowerowych w mieście Świeradów-Zdrój nie tylko wspiera codzienną mobilność i rekreację, ale także wpisuje się w działania na rzecz ochrony środowiska i realizacji celów zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnym.

4.4.1.3. Kolej i lotnictwo

Do miasta Świeradów-Zdrój prowadzi linia kolejowa nr 317 relacji Gryfów Śląski – Świeradów-Zdrój¹⁰. Miasto Świeradów-Zdrój jest stacją końcową tej linii.

Na obszarze gminy nie ma zlokalizowanych lotnisk ani lądowisk¹¹.

4.4.2. Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój budynki zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł ciepła, są to głównie kotłownie wykorzystujące gaz oraz paliwa stałe. Ponadto, działalność na obszarze gminy w zakresie wytwarzania ciepła prowadzi TERMIKA Energetyka Rozproszona Sp. z o.o., posiadająca koncesję nr WCC/1201/8069/W/OWR/2009/HK, ważną od 1 listopada 2009 r. do 31 października 2029 r.

⁹ <https://swieradowzdroj.pl/156> (dostęp: 23.06.2025 r.)

¹⁰ <https://mapa.plk-sa.pl/> (dostęp: 23.06.2025 r.)

¹¹ <https://caa-pl.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=8d1080b126bd43918e7dea4569d8b574> (dostęp: 23.06.2025 r.)

Ciepło wytwarzane jest w kotłowni przy ul. Korczaka 7, wyposażonej w dwa kotły wodne opalane gazem ziemnym wysokometanowym, o łącznej mocy zainstalowanej 0,212 MW¹².

4.4.3. Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną

Za obsługę infrastruktury elektroenergetycznej oraz dystrybucję energii elektrycznej na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój odpowiada TAURON Dystrybucja S.A., Oddział w Jeleniej Górze. Gmina zasilana jest z punktu GPZ 11-/20 kV R-308 Bartoszkówka. Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych sieci elektroenergetycznych wysokich oraz najwyższych napięć¹³.

4.4.4. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz

Operatorem sieci dystrybucyjnej gazu na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój jest Polska Spółka Gazownictwa Oddział Zakład Gazowniczy we Wrocławiu. Na obszarze gminy miejskiej zlokalizowana jest sieć średniego ciśnienia¹⁴. Stopień gazyfikacji gminy wynosi 54,95%¹⁵.

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Obszary przyszłej interwencji

5.1.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1.1 Klimat

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój zgodnie z regionalizacją klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w sudeckim regionie klimatycznym. Jest to klimat określany jako umiarkowany, ciepły, przejściowy, który kształtowany jest przez wpływy gór średnich. Charakteryzuje się on obniżonymi temperaturami i zwiększonymi opadami. Średnia roczna temperatura na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój wynosi ok. 6-7°C. Średnia roczna suma opadów wynosi ok. 650-750 mm. Usłonecznienie na terenie gminy wynosi ok. 1 600 h¹⁶. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi ok. 235 dni¹⁷.

¹² Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

¹³ Jw.

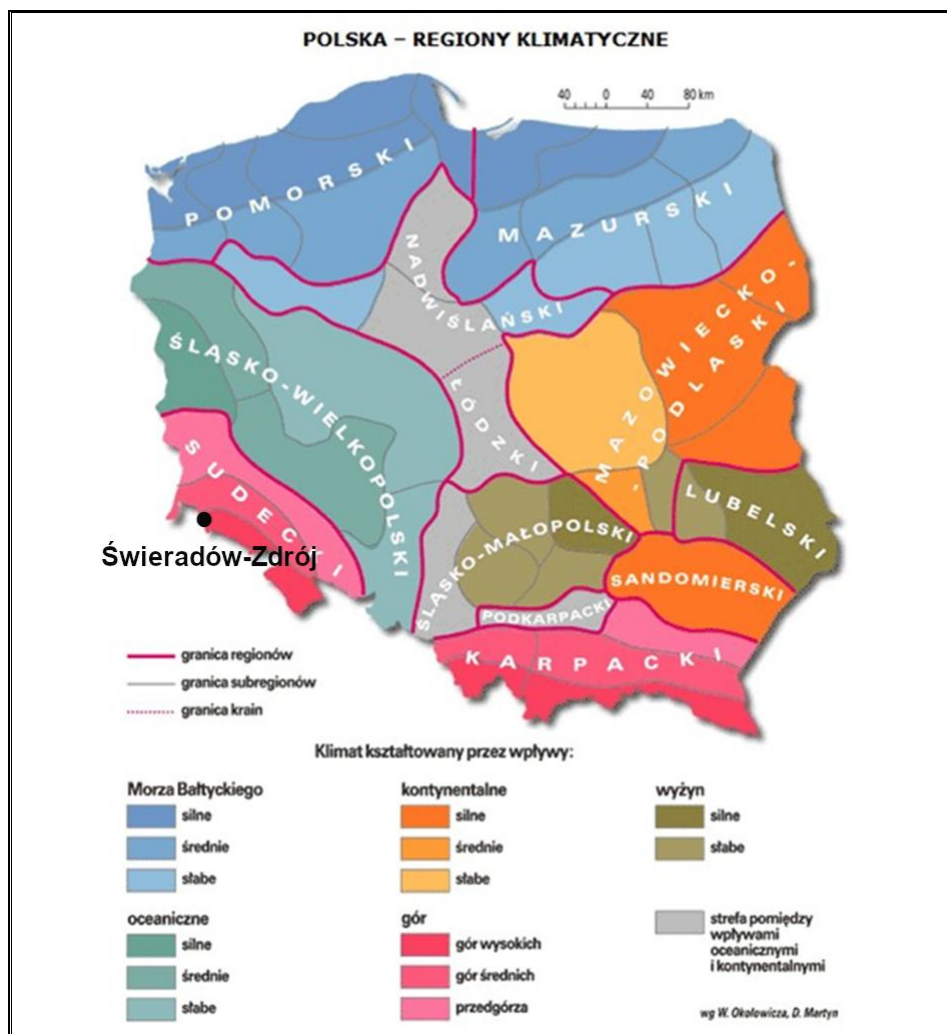
¹⁴ Jw.

¹⁵ https://www.psgaz.pl/mapasystemu/PSG_data/index_2496.html (dostęp: 24.06.2025 r.)

¹⁶ <https://klimat.imgw.pl/pl/climate-maps/#Sunshine/Yearly/1991-2020/1/Winter> (dostęp: 24.06.2025 r.)

¹⁷ http://rcin.org.pl/Content/58667/WA51_78605_r2016-t88-z1_Przeg-Geogr-Tomczyk.pdf (dostęp: 24.06.2025 r.)

Rysunek 4. Regiony klimatyczne Polski według W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl> (dostęp: 24.06.2025 r.)

5.1.1.2 Jakość powietrza

Jakość powietrza jest jednym z kluczowych zagadnień środowiskowych, gdyż ma bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi i stan ekosystemów. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego są:

- energetyka (kopalnie, szyby wiertnicze, paliwa kopalne),
- przemysł (przemysł ciężki, metalurgiczny, farmaceutyczny),
- komunikacja (transport lądowy i wodny),
- działalność komunalno-bytowa (paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, gromadzenie i utylizacja odpadów)¹⁸.

¹⁸ Kraszewski D., Grzesińska D.; *Jesteś tym, czym oddychasz*, Kompendium wiedzy na temat niskiej emisji.

Zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy w dużej mierze wynika z tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł znajdujących się na wysokości nieprzekraczającej 40 metrów. Problem ten szczególnie dotyczy obszarów zwartej zabudowy, które cechują się ograniczoną cyrkulacją powietrza. Głównym źródłem „niskiej emisji” jest ogrzewanie budynków mieszkalnych, zwłaszcza w budownictwie jednorodzinnym. Pomimo rosnącego zainteresowania ekologicznymi paliwami, wciąż powszechnie stosowane są nieekologiczne paliwa stałe, takie jak węgiel. Zjawisko to nasila się zwłaszcza w okresie grzewczym, prowadząc do okresowego pogorszenia jakości powietrza, szczególnie na terenach zamieszkałych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu. Problem ten jest szczególnie dokuczliwy dla mieszkańców obszarów o ograniczonych możliwościach przewietrzania, co negatywnie wpływa na komfort życia i stan sanitarny powietrza w regionie.

Rzeczywista emisja zanieczyszczeń z jednego źródła może się różnić w zależności od:

- spalania węgla o różnej kaloryczności,
- opalania mieszkań drewnem,
- spalanie w domowych piecach części odpadów (szczególnie tworzyw sztucznych).

Środki transportu stanowią kolejne istotne źródło zanieczyszczenia powietrza na omawianym terenie. Najwyższe stężenia substancji emitowanych podczas spalania paliw w silnikach pojazdów obserwuje się wzdłuż tras o dużym natężeniu ruchu, szczególnie w obszarach zwartej zabudowy, gdzie wymiana powietrza jest ograniczona. Do głównych przyczyn nadmiernej emisji zanieczyszczeń z transportu zalicza się przede wszystkim zły stan techniczny pojazdów, niewłaściwe użytkowanie samochodów, liczne przestoje w ruchu spowodowane słabą organizacją oraz niską przepustowość lokalnych dróg. Czynniki te prowadzą do zwiększonego uwalniania szkodliwych substancji do atmosfery, co negatywnie wpływa na jakość powietrza i komfort życia mieszkańców.

Sieć drogowa w Mieście Świeradów-Zdrój odgrywa kluczową rolę w lokalnym systemie komunikacyjnym, jednak przyczynia się również do zanieczyszczenia powietrza poprzez emisję gazów i pyłów pochodzących z pojazdów silnikowych. Szczególnie wzmożony ruch na drodze wojewódzkiej nr 358 i 361 oraz na drogach lokalnych powoduje znaczną emisję dwutlenku węgla, tlenków azotu i innych substancji szkodliwych zarówno dla zdrowia mieszkańców, jak i dla środowiska naturalnego.

Ogrzewanie przy użyciu tradycyjnych kotłów węglowych i gazowych w lokalnych kotłowniach stanowi kolejne źródło zanieczyszczenia powietrza. Proces spalania paliw kopalnych prowadzi do emisji substancji takich jak tlenki siarki, tlenki azotu oraz pyły zawieszone, co znacząco pogarsza jakość powietrza i negatywnie wpływa na zdrowie mieszkańców.

Stan jakości powietrza w województwie dolnośląskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń, prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

Województwo dolnośląskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina miejska Świeradów-Zdrój należy do strefy dolnośląskiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon troposferyczny (O₃), pył zawieszony PM₁₀, oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren), pył PM_{2,5}.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x), ozon (O₃).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref¹⁹:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – docelowy poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

¹⁹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. Raport za rok 2024

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego – poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II – poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin dla strefy dolnośląskiej za 2024 rok.

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
			Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
			SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Strefa dolnośląska	PL0204	2024	A	A	C	A	A1	A	A	A	C	C	A	A	C	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2024

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
			Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
			SO ₂	NO _x		
Strefa dolnośląska	PL0204	2024	A	A	C	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2024

Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2024 w strefie dolnośląskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM₁₀ dla stężeń 24h – klasa C (ochrona zdrowia ludzi),
- poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ – klasa C (ochrona zdrowia ludzi),
- poziom docelowy arsenu As w pyłe zawieszonym PM₁₀ – klasa C (ochrona zdrowia ludzi),
- poziom docelowy ozonu – klasa C (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin),
- poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D₂ (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy dolnośląskiej były dotrzymane.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój w 2024 roku znalazła się w obszarze przekroczeń standardów imisyjnych poziomu docelowego ozonu – klasa C (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin) oraz poziomu celu długoterminowego ozonu – klasa D₂ (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

Spalanie złej jakości paliw powoduje wysoką emisję do powietrza substancji mających negatywny wpływ na zdrowie ludzi, a także stan środowiska naturalnego. Dlatego na obszarze województwa dolnośląskiego wprowadzono uchwałę antysmogową. Uchwała antysmogowa wprowadza na obszarze uzdrowisk w województwie dolnośląskim ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwałę stosuje się do instalacji, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2024 poz. 266 ze zm.), w szczególności do kotłów, pieców oraz kominków, jeżeli:

1. dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
2. wydzielają ciepło poprzez:
 - a) bezpośrednie przenoszenie ciepła lub
 - b) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy lub
 - c) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z systemem dystrybucji gorącego powietrza.

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój znajdują się czujniki jakości powietrza zlokalizowane przy ul. Strażackiej 7²⁰, 11 Listopada, Sanatoryjnej²¹ oraz Strażackiej 6²².

²⁰ <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current> (dostęp: 24.06.2025 r.)

²¹ <https://airly.org/map/pl/#50.937886,15.296204,i6971> (dostęp: 24.06.2025 r.)

²² <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10?device=48> (dostęp: 24.06.2025 r.)

Mieszkańcy Gminy mogą śledzić także jakość powietrza poprzez stronę internetową Krakowskiego Alarmu Smogowego, który we współpracy z innymi instytucjami wykonuje pomiary jakości powietrza na terenie miejscowości uzdrowiskowych²³.

Odnawialne źródła energii

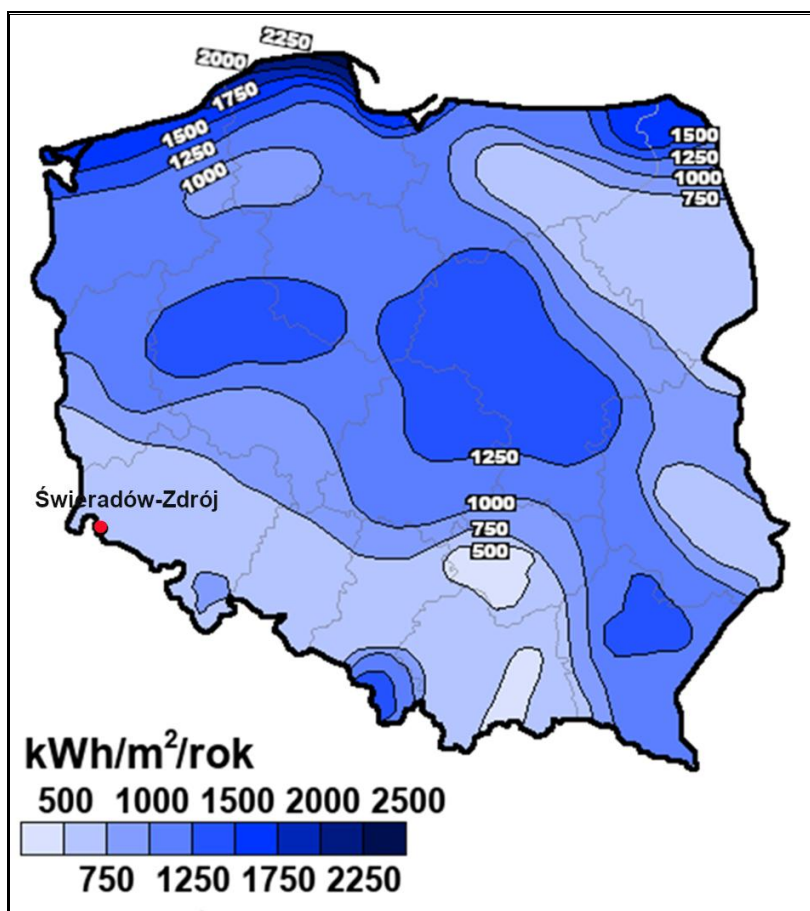
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego, a w efekcie poprawa jakości powietrza może nastąpić także poprzez montaż instalacji odnawialnych źródeł energii. Odnawialnymi źródłami energii są odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące przede wszystkim energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię geotermalną, energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Efektywność pracy instalacji wykorzystujących energię odnawialną uzależniona jest jednak od potencjału wykorzystania poszczególnych źródeł i uwarunkowań obszaru, na którym zostaną zlokalizowane.

Z analizy poniższej mapy energii wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynika, iż energia wiatru na obszarze gminy wynosi ok. 750 kWh/m²/rok. Wskazuje to, że Gmina Miejska Świeradów-Zdrój posiada niski potencjał pozyskiwania energii z wiatru. Na terenie gminy nie występują farmy wiatrowe²⁴.

²³ <https://krakowskialarmsmogowy.pl/pomiar/swieradow-zdroj/> (dostęp: 03.07.2025 r.)

²⁴ Urząd Miasta Świeradów-Zdrój

Rysunek 5. Położenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój na mapie energii wiatru w kWh/m²/rok na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

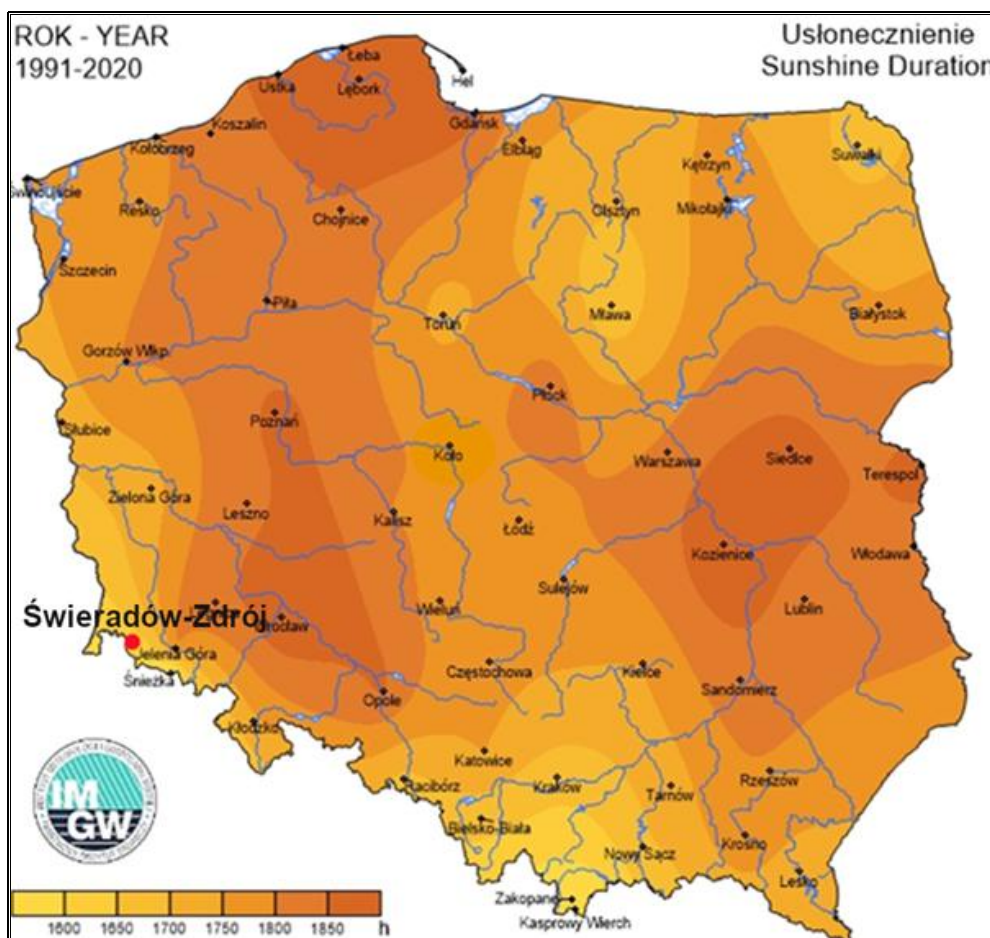
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Położenie Gminy Miejskiej jest niekorzystne pod kątem rozwoju instalacji wykorzystujących energię słoneczną. Usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi na obszarze gminy około 1 600 godzin i należy do niekorzystnych w warunkach polskich. Oznacza to, że występuje tu niski potencjał do wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u. Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój nie występują farmy fotowoltaiczne²⁵. Natomiast w Gminie funkcjonują kolektory słoneczne i panele fotowoltaiczne²⁶.

²⁵ Urząd Miasta Świeradów-Zdrój

²⁶ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

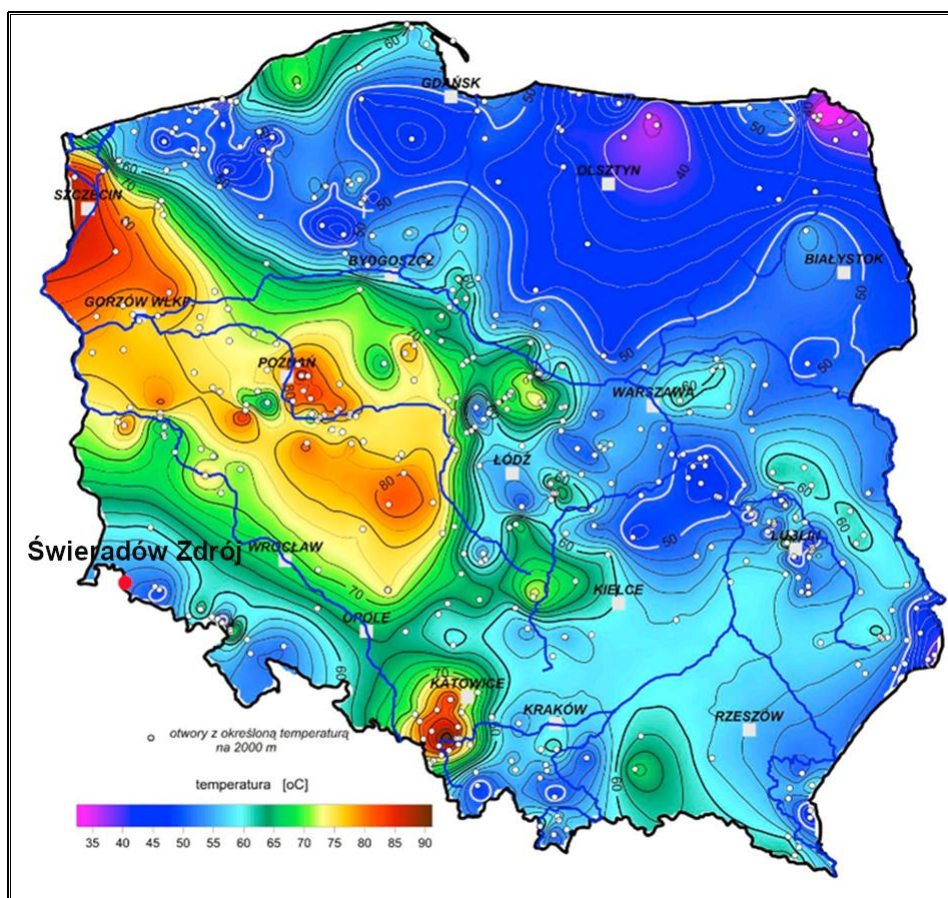
Rysunek 6. Położenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój na mapie energii wiatru w kWh/m²/rok na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Temperatura wód geotermalnych zlokalizowanych na terytorium gminy miejskiej Świeradów-Zdrój na głębokości 2 000 m p.p.t. wynosi około 55°C. Uznaje się, że wydobycie wód geotermalnych jest opłacalne, gdy do głębokości 2 km temperatura osiąga 65°C. Należy jednak uwzględnić jeszcze inne czynniki determinujące opłacalność wydobycia – mineralizację, głębokość zalegania złoża czy wydajność eksploatacyjną. Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój w gospodarstwach domowych istnieje możliwość wykorzystywania geotermii niskotemperaturowej poprzez pompy ciepła.

Rysunek 7. Położenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój na mapie rozkładu temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/> (dostęp: 24.06.2025 r.)

Do energii odnawialnej, poza wspomnianą energią wiatru, energią promieniowania słonecznego i energią geotermalną, zalicza się energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Teren gminy miejskiej Świeradów-Zdrój charakteryzuje się niskim potencjałem energetycznym cieków wodnych do lokalizacji instalacji wykorzystujących energię wody. Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych Małych Elektrowni Wodnych²⁷.

Biomasa (np. w formie brykietu czy pelletu) może być wykorzystywana przez indywidualnych właścicieli nieruchomości na cele grzewcze. Staje się również możliwością dla tych, którzy posiadają grunty, gdzie ze względu na niską jakość gleb, nie opłaca się uprawiać roślin, ale można je wykorzystać pod uprawy roślin energetycznych, z których powstaje biomasa. Z kolei źródłem biogazu najczęściej są pozostałości z produkcji rolnej lub z oczyszczalni ścieków. Nie są one jednak wykorzystywane do produkcji biomasy ani biogazu na terenie gminy.

Poprawa jakości powietrza jest możliwa poprzez następujące działania:

— ograniczenie stosowania tradycyjnych paliw na rzecz niskoemisyjnych źródeł energii,

²⁷ <https://www.mew.pl/narzedzia/mapa-mew> (dostęp: 24.06.2025 r.)

- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii,
- wykonywanie termomodernizacji budynków,
- wprowadzanie zmian technologicznych w zakładach przemysłowych zmierzających do eliminacji lub ograniczenia emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery,
- wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz w sąsiedztwie obiektów i urządzeń emitujących zanieczyszczenia.

5.1.1.3 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— czujniki jakości powietrza na terenie gminy, — duża świadomość władz miasta i chęć wprowadzenia zmian na rzecz ochrony klimatu i jakości powietrza.	— przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin, — niski potencjał wykorzystania odnawialnych źródeł energii, — przekroczenie poziomu docelowego ozonu pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin, — korzystanie z nieekologicznych paliw stałych do ogrzewania budynków przez mieszkańców.
Szanse	Zagrożenia
— edukacja ekologiczna mieszkańców, — rozwój nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii, — realizacja założeń programu ochrony powietrza dla strefy dolnośląskiej oraz uchwały antysmogowej dla województwa dolnośląskiego.	— rosnące koszty inwestycji OZE, — wzrost cen nośników energii wykorzystywanych na cele grzewcze, — wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych, — zmiany i ocieplenie klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.2. Zagrożenia hałasem

Przez hałas rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Głównym źródłem emisji hałasu w Gminie Miejskiej Świeradów-Zdrój są szlaki komunikacyjne:

- droga wojewódzka nr 358 prowadząca z Lubania i Leśnej do Czerniawy i do drogi nr 361 (pierwszy odcinek) oraz z Krobicy przez Świeradów-Zdrój do Szklarskiej Poręby (drugi odcinek),
- droga wojewódzka nr 361 prowadząca z Gryfowa Śląskiego do granicy z Czechami,
- drogi gminne i wewnętrzne.

Źródłem hałasu na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój może być także linia kolejowa przebiegająca przez jego teren.

Hałas stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia, wpływając negatywnie zarówno na jakość życia mieszkańców, jak i na funkcjonowanie zwierząt. Długotrwała ekspozycja na hałas może prowadzić do poważnych konsekwencji, takich jak zaburzenia snu, choroba niedokrwienna serca, obniżona koncentracja czy zwiększona drażliwość.

Aby zminimalizować hałas komunikacyjny, należy stosować ciche nawierzchnie drogowe, budować ekrany akustyczne oraz rozwijać infrastrukturę zieleni wzdłuż tras komunikacyjnych. Ważne jest także promowanie transportu publicznego, rowerowego i pieszego, a także wprowadzanie stref ograniczonej prędkości.

Ochroną akustyczną objęte są określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale). Ograniczenie emisji hałasu może nastąpić m.in. poprzez stosowanie środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych zmniejszających natężenie hałasu, ale również poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące lokalizacji obiektów przemysłowych, zapewnienie odpowiednich odległości terenów przeznaczonych pod nową zabudowę lub stosowanie odpowiednich barier akustycznych. Istotnym działaniem w zakresie ograniczania natężania hałasu jest także monitoring.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo co 5 lat dla:

- aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- głównych dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 milionów pojazdów w ciągu roku tj. ok. 8 200 poj./dobę,
- głównych linii kolejowych, po których rocznie przejeżdża ponad 30 000 pociągów,
- głównych portów lotniczych, na których odbywa się powyżej 50 000 operacji rocznie.

Standardy dotyczące klimatu akustycznego określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). W rozporządzeniu zawarte są dopuszczalne poziomy hałasu dla poszczególnych rodzajów źródeł (dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, startów, przelotów i lądowań statków powietrznych oraz pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu),

w odniesieniu do rodzaju terenów wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje.

Tabela 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾	55	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ¹⁾ c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez straty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długotrwały średni poziom dźwięku A w dB			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	55	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ¹⁾	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Monitoring klimatu akustycznego realizowany jest zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., uwzględniającą wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE. Celem podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu lub innych metod oceny poziomu hałasu. Wyniki pomiarów hałasu w środowisku gromadzone są w systemie informatycznym Inspekcji Ochrony Środowiska, w bazie danych EHAŁAS. Dane obejmują 4 kategorie źródeł hałasu: droga, linie szynowe, lotnisko oraz instalacje i zakłady przemysłowe.

W ramach PMŚ na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój nie prowadzono badań w zakresie monitoringu hałasu komunikacyjnego, a w zakresie hałasu przemysłowego GIOŚ nie posiada aktualnych wyników badań prowadzonych na terenie gminy.

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad można odczytać średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich, które przebiegają przez Gminę Miejską Świeradów-Zdrój.

Charakterystykę wykonanych pomiarów odcinków dróg wojewódzkich, które przebiegają przez teren gminy miejskiej Świeradów-Zdrój, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem
358	ORŁOWICE /DW361/ - SZKLARSKA PORĘBA /DK3/	4 806
	ŚWIECIE /DW360/ - ULICKO /DW361/	562
361	ORŁOWICE /DW358/ - ULICKO /DW358/	1 952
	ULICKO /PRZEJŚCIE: DW358 - GR. PAŃSTWA/	831

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021> (dostęp: 24.06.2025 r.)

Średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem wynosił 4 231 poj./dobę. Na drodze wojewódzkiej nr 358 przebiegającej przez teren gminy na odcinku ORŁOWICE /DW361/ - SZKLARSKA PORĘBA /DK3/ został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem. Z tego względu na tym odcinku natężenie ruchu może być źródłem hałasu na terenie gminy.

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój nie prowadzono dotychczas badań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dotyczących poziomu hałasu komunikacyjnego, przemysłowego i kolejowego w środowisku, mimo iż przez obszar gminy przebiegają zarówno drogi o wysokim natężeniu ruchu, jak i trasa kolejowa, które mogą być głównym źródłem hałasu. Długotrwałe narażenie mieszkańców na hałas komunikacyjny, przemysłowy i kolejowy może wywierać istotny wpływ na środowisko oraz zdrowie mieszkańców. Może powodować stres, dyskomfort, zaburzenia snu, a w konsekwencji bezsenność i inne problemy zdrowotne związane z brakiem odpoczynku. Zwiększa również ryzyko wystąpienia chorób serca, nadciśnienia oraz udarów mózgu. Hałas negatywnie wpływa na zdolność koncentracji, co utrudnia zarówno pracę dorosłych, jak i naukę dzieci. Ponadto zakłóca naturalne zachowania

dzikich zwierząt, wpływając na ich komunikację i nawigację, co może prowadzić do migracji, zaburzeń w lokalnych ekosystemach oraz utraty bioróżnorodności. Aby ograniczyć te negatywne skutki, kluczowe jest regularne monitorowanie poziomu hałasu oraz wdrożenie środków zaradczych. Do skutecznych działań należą budowa i przebudowa dróg oraz budowa ścieżek rowerowych. Dzięki tym działaniom możliwe jest zmniejszenie poziomu hałasu i jego negatywnego wpływu na mieszkańców oraz środowisko.

5.1.2.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zagrożenie hałasem.

Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi wojewódzkiej nr 358 ŚWIECIE /DW360/ - ULICKO /DW361/ przebiegającej przez teren gminy jest niższy niż średnia na wszystkich drogach wojewódzkich, — średni dobowy ruch roczny na odcinkach drogi wojewódzkiej nr 361 przebiegającej przez teren gminy jest niższy niż średnia na wszystkich drogach wojewódzkich, — bezpłatna komunikacja publiczna.	— średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi wojewódzkiej nr 358 ORŁOWICE /DW361/ - SZKLARSKA PORĘBA /DK3/ przebiegającej przez teren gminy jest wyższy niż średnia na wszystkich drogach wojewódzkich, — brak aktualnych wyników badań hałasu przemysłowego na terenie gminy, — brak przeprowadzonych badań hałasu komunikacyjnego i kolejowego na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ograniczania uciążliwości powodowanych przez hałas, — remonty nawierzchni dróg publicznych, — stosowanie rozwiązań technicznych lub technologicznych wpływających na ograniczenie emisji hałasu, — budowa ścieżek rowerowych.	— wzrost natężenia ruchu pojazdów na drogach, — rosnące koszty inwestycji drogowych.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.3 Pola elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne,

przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka.

Do źródeł promieniowania elektromagnetycznego, które występują na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój, należą m.in.:

- stacje i linie energetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, medycynie, policji, straży pożarnej.

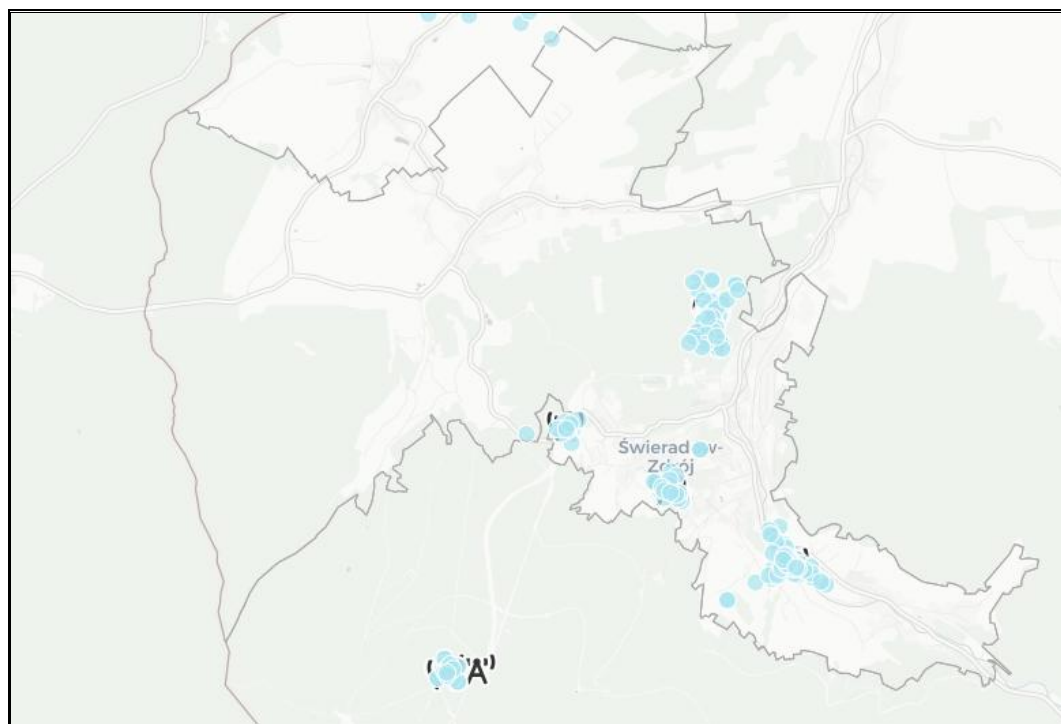
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych sieci elektroenergetycznych wysokich oraz najwyższych napięć, ale znajdują się linie napowietrzne SN i nN²⁸.

W lipcu 2021 r. Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy uruchomił, ogólnodostępny, bezpłatny System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne – SI2PEM. Dzięki niemu możliwe jest sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranych miejscu na terenie całego kraju. System ten oparty jest na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wspartych zaawansowanymi modelami matematycznymi.

²⁸ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

Rysunek 8. Lokalizacja stacji bazowych oraz wyników pomiarów PEM na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Legenda:

Wyniki pomiarów PEM

Stacja bazowa

Źródło: <https://si2pem.gov.pl/> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Badania natężeń pól elektromagnetycznych były prowadzone w ramach PMŚ na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój w 2023 r. w 1 punkcie pomiarowym.

Tabela 12. Wyniki pomiaru natężenia pola elektromagnetycznego w 2023 r. na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Lp.	Lokalizacja punktu pomiarowego (ppk)	Współrzędne geograficzne	Data wykonania pomiaru	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu 3 MHz- 3000 MHz [V/m]
1.	Świeradów Zdrój, ul. Wyszyńskiego	N: 50° 54' 34"	08.05.2023	<1,0 poniżej dolnego progu oznaczalności sondy
		E: 15° 20' 12"		

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych. Ponadto, minimalna wartość dopuszczalna dla zakresu częstotliwości objętej monitoringiem wynosi 28 V/m, zgodnie z obowiązującym, od początku 2020 roku, rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Istniejące urządzenia na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój nie stanowią większego zagrożenia. W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym należy jednak uwzględniać następujące działania: wprowadzać zakazy lokalizowania nowych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w pasach technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych, a także ograniczać lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowych emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w postaci masztów antenowych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych oraz na terenach przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową.

5.1.3.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— brak urządzeń powodujących większe zagrożenie w zakresie emisji szkodliwych fal elektromagnetycznych, — brak sieci elektroenergetycznych wysokich oraz najwyższych napięć na terenie gminy, — brak przekroczenia wartości dopuszczalnej pól elektromagnetycznych w środowisku.	— występowanie na terenie gminy napowietrznych linii energetycznych.

Szanse	Zagrożenia
— wprowadzenie systemu monitoringu środowiska - okresowe badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, — modernizacja napowietrznej sieci energetycznej.	— rosnące zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet) i urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne, — niska świadomość społeczna dotyczące pól elektromagnetycznych.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.4 Gospodarowanie wodami

5.1.4.1. Charakterystyka wód zlokalizowanych na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Środkowej Odry, wchodzącego w skład obszaru dorzecza Odry.

Głównym ciekim gminy miejskiej Świeradów-Zdrój jest rzeka Kwis a oraz Czarny Potok. Na terenie gminy znajdują się także mniejsze potoki: Granicznik, Łużyca, Mokrzyca, Santa Maria oraz Świeradówka (Mirotk a). System rzeczny obszaru jest zasilany również przez liczne bezimienne cieki wodne, które zasilają swoimi wodami wymienione powyżej koryta rzek i potoków. Większość cieków wodnych położonych w głównych dolinach, stanowiących jednostki krajobrazowe gminy, charakteryzuje się górkim typem sieci rzecznej²⁹.

5.1.4.2. Jednolite części wód powierzchniowych

Zgodnie z IIaPGW na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój występują zlewnie następujących JCWP:

- RW6000031665159 - Kwis a do zb. Leśna,
- RW600003166549 - Miłoszowski Potok.

Zgodnie z wykazem JCWP obowiązującym w latach 2016-2021, Gmina Miejska Świeradów-Zdrój znajduje się na terenie zlewni jednolitych części wód powierzchniowych:

- RW6000416619 - Kwis a od źródła do Długiego Potoku,
- RW60004166329 - Czarny Potok.

Monitoring wód powierzchniowych jest realizowany w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), czyli oddzielnych i znaczących elementów wód powierzchniowych, takich jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne. Sporządzane w ramach PMŚ oceny wód powierzchniowych bazują na sieci punktów pomiarowo-kontrolnych (ppk) i odnoszą się do

²⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Świeradów-Zdrój, 2012 rok

jakości całej JCWP. Zgodnie z wymaganiami prawnymi oceniany jest stan/potencjał ekologiczny, stan chemiczny i stan jakości wód.

Szczegółowe przepisy dotyczące rodzajów ppk, wyboru jednolitych części wód do monitorowania, zakresu poszczególnych programów monitoringu, częstotliwości poboru prób oraz sposobu wykonywania oceny zawarte są w odpowiednich rozporządzeniach Ministra Infrastruktury.

Stan/potencjał ekologiczny określa się na podstawie klasyfikacji elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych poprzez nadanie jednolitej części wód powierzchniowych jednej z pięciu klas jakości (klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, natomiast klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły)

Klasyfikację stanu chemicznego określa się na podstawie wyników badań substancji priorytetowych i innych substancji zanieczyszczających. Przyjmuje się, że jednolita część wód powierzchniowych jest w dobrym stanie chemicznym, jeżeli wartości średnioroczne oraz stężenia maksymalne żadnego ze wskaźników nie przekraczają dopuszczalnych wartości określonych w rozporządzeniu „klasyfikacyjnym”. Przekroczenie środowiskowej normy jakości nawet w przypadku jednego wskaźnika powoduje obniżenie klasyfikacji stanu chemicznego do „poniżej stanu dobrego”.

Ocenę końcową **stanu wód** (stan dobry lub zły) przeprowadza się na podstawie oceny stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Dobry stan wód występuje wówczas, gdy stan ekologiczny jest na poziomie bardzo dobrym lub dobrym, przy jednoczesnym dobrym stanie chemicznym. W każdym innym przypadku mamy do czynienia ze złym stanem wód.

Klasyfikacja stanu ekologicznego, stanu chemicznego oraz ocena stanu wód poszczególnych JCWP za lata 2016 - 2021 na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 14. Ocena stanu wód JCWP na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój za lata 2016-2021

Lp.	Nazwa jcwp	Typ abiotyczny jcwp	Klasa elementów biologicznych	Obserwacje hydromorfologiczne	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa substancji specyficznych	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu wód
1.	Kwisa od źródła do Długiego Potoku	4	3	4	>2	2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
2.	Czarny Potok	4	2	3	>2	1	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Legenda:

Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych
1	1	1
2	2	2
3	3	>2
4	4	
5	5	

Klasyfikacja stanu ekologicznego

1	bardzo dobry
2	dobry
3	umiarkowany
4	słaby
5	zły

Klasyfikacja potencjału ekologicznego

2	maksymalny lub dobry		
3	umiarkowany		
4	słaby		
5	zły		
			silnie zmieniona lub sztuczna jcwp
			naturalna jcwp

Klasyfikacja stanu chemicznego

stan chemiczny dobry
stan chemiczny poniżej dobrego

Ocena stanu wód

dobry stan wód
zły stan wód

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet

Na podstawie rozporządzenia „klasyfikacyjnego” stan badanych JCWP na obszarze gminy miejskiej Świeradów-Zdrój określono jako zły.

W obu JCWP odnotowano umiarkowany stan lub potencjał ekologiczny. Na taką klasyfikację w JCWP Kwisa od źródła do Długiego Potoku miała wpływ 3 klasa elementów biologicznych (ichtiofauna) jak i wskaźnik fizykochemiczny (chlorki), którego wartości średnie przekraczały

poziom dopuszczalny dla klasy 2. W JCWP Czarny Potok odnotowano umiarkowany stan ekologiczny, o czym zdecydowały przy dobrej klasyfikacji elementów biologicznych parametry fizykochemiczne (chlorki). W obu JCWP, gdzie prowadzony był monitoring diagnostyczny i oznaczano substancje priorytetowe, stan chemiczny był poniżej dobrego. O takiej klasyfikacji zdecydowały podwyższone stężenia difenyloeteru bromowanego, rtęci i jej związków, heptachloru (tylko w JCWP Kwisa od źródła do Długiego Potoku) w biocie oraz przekroczone wartości dopuszczalne kadmu i jego związków oraz niklu i jego związków badanych w wodzie.

W 2023 r. wykonano klasyfikację poszczególnych wskaźników i grup wskaźników charakteryzujących jakość wód na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój, której wyniki przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 15. Klasyfikacja wskaźników charakteryzujących stan JCWP na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój (rok 2023)

Lp.	Nazwa jcwp	Typ abiotyczny jcwp	Klasa elementów biologicznych	Obserwacje hydromorfologiczne	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa substancji specyficznych	Wskaźniki charakteryzujące stan ekologiczny, których wartości przekraczają klasę II (stan dobry)	Wskaźniki charakteryzujące stan chemiczny, których wartości przekraczają stan dobry
1.	Kwisa do zb. Leśna	RW_krz	-	-	1	-	-	benzo(a)piren (woda)

Legenda:

Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych
1	1	1
2	2	2
3	3	>2
4	4	
5	5	

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet

Ocena za lata 2019 – 2024 zostanie opublikowana w drugiej połowie 2025 roku.

Klasyfikacja poszczególnych parametrów i oceny stanu jednolitych części wód uzyskane na podstawie badań monitoringowych prowadzonych w punkcie reprezentatywnym dla JCWP przedstawiają ogólny stan wód w badanej JCWP i w żaden sposób nie mogą być wiązane z chwilowym stanem wód rzeki i/lub jej dopływów wchodzących w skład danej JCWP w dowolnym miejscu i czasie.

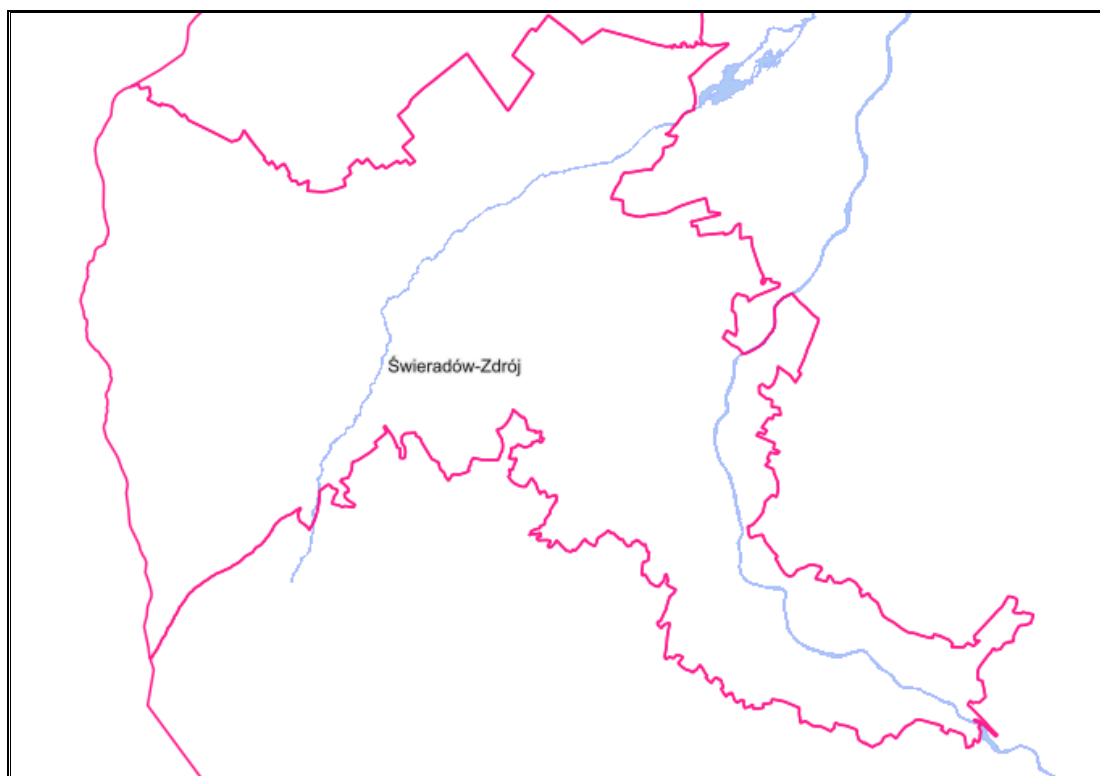
Edukacja ekologiczna odgrywa kluczową rolę w ochronie zasobów wodnych przed zanieczyszczeniami. Świadomość społeczeństwa na temat skutków zanieczyszczeń, metod ich redukcji oraz działań na rzecz ochrony wód ma bezpośredni wpływ na jakość ekosystemów wodnych i zdrowie ludzi. Włączenie tematyki ochrony wód do programów szkolnych,

organizowanie kampanii społecznych oraz warsztatów praktycznych pozwala lepiej zrozumieć problem i zachęca do podejmowania odpowiedzialnych decyzji. Współpraca instytucji edukacyjnych, samorządów oraz organizacji pozarządowych przyczynia się do budowania społeczeństwa świadomego ekologicznie i gotowego do działań na rzecz ochrony wód.

5.1.4.3. Zagrożenie i ryzyko powodziowe

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza możliwość wystąpienia tam zjawiska powodzi³⁰. Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój występuje zagrożenie powodziowe, co przedstawiono na poniższej mapie.

Rysunek 9. Mapa zagrożenia powodziowego w obrębie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Legenda:

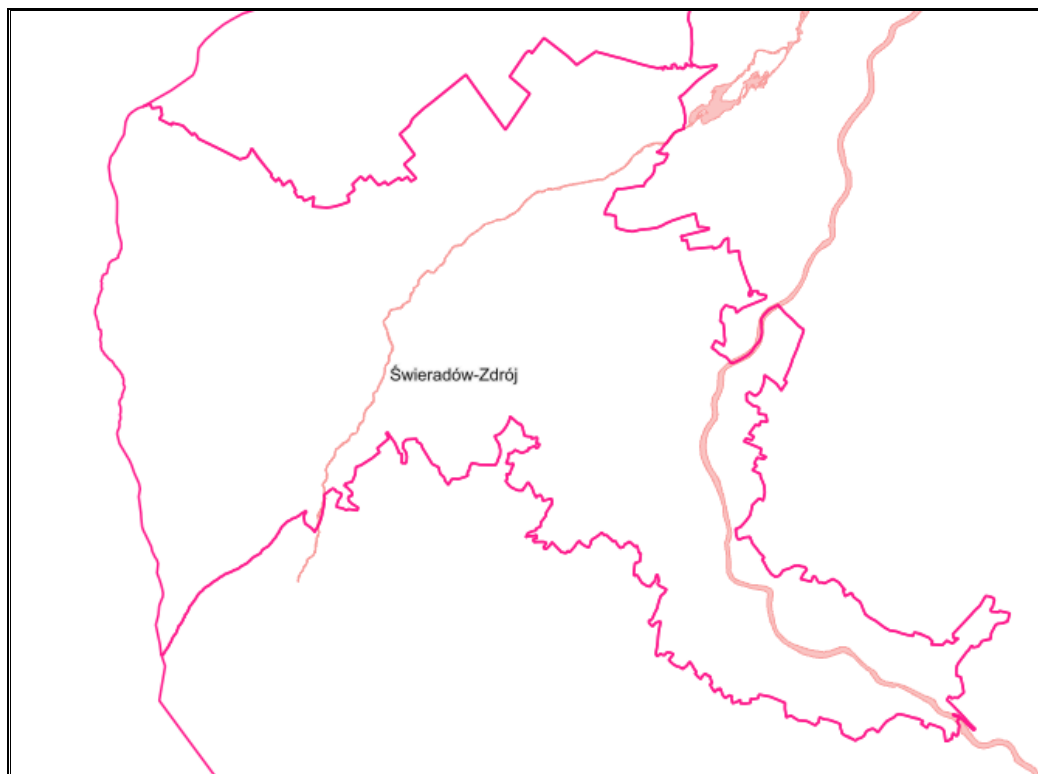
 - teren zagrożenia powodziowego

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Ryzyko powodzi oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój występuje ryzyko powodziowe, co przedstawiono na poniższej mapie.

³⁰ https://powodz.gov.pl/pl/o_mapach (dostęp: 25.06.2025 r.)

Rysunek 10. Mapa ryzyka powodziowego w obrębie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Legenda:

 - teren ryzyka powodziowego

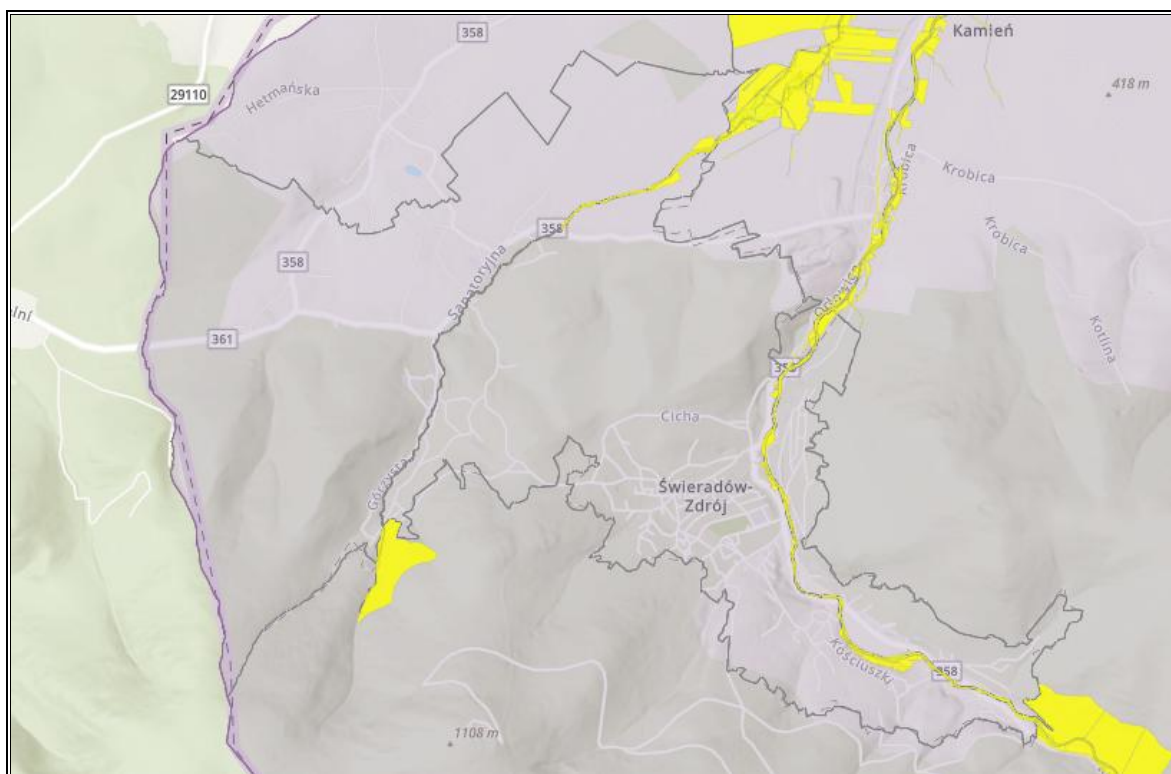
Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Zagrożenie powodzią ma wielowymiarowy wpływ na ochronę środowiska. Wymaga ono podejścia integrującego różne aspekty zarządzania zasobami naturalnymi i adaptacji do zmian klimatycznych, aby minimalizować negatywne skutki i chronić różnorodność biologiczną oraz zdrowie ekosystemów. Przykładem negatywnego oddziaływania powodzi na środowisko może być erozja gleby, która wpływa na jej strukturę i żyzność. Erozja może prowadzić do utraty warstwy wierzchniej gleby, która jest najbogatsza w składniki odżywcze. Zarządzanie zasobami wodnymi może odbywać się poprzez budowę zbiorników retencyjnych, czy wałów przeciwpowodziowych, co wpłynie pozytywnie na środowisko i lokalne ekosystemy.

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój we wrześniu 2024 roku wystąpiła powódź³¹. Na poniższej mapie wskazano działki znajdujące się na obszarach zagrożenia powodziowego 1%, gdzie należy dokonać podziału geodezyjnego.

³¹ Urząd Miasta Świeradów-Zdrój

Rysunek 11. Mapa działek znajdujących się na obszarach zagrożenia powodziowego 1% (na terenie gmin poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r.)

Legenda:

(RZGW we Wrocławiu) Działki znajdujące się na obszarach zagrożenia powodziowego 1%

- Należy dokonać podziału geodezyjnego
- Działka może zostać wykupiona w całości

Gminy poszkodowane w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r.

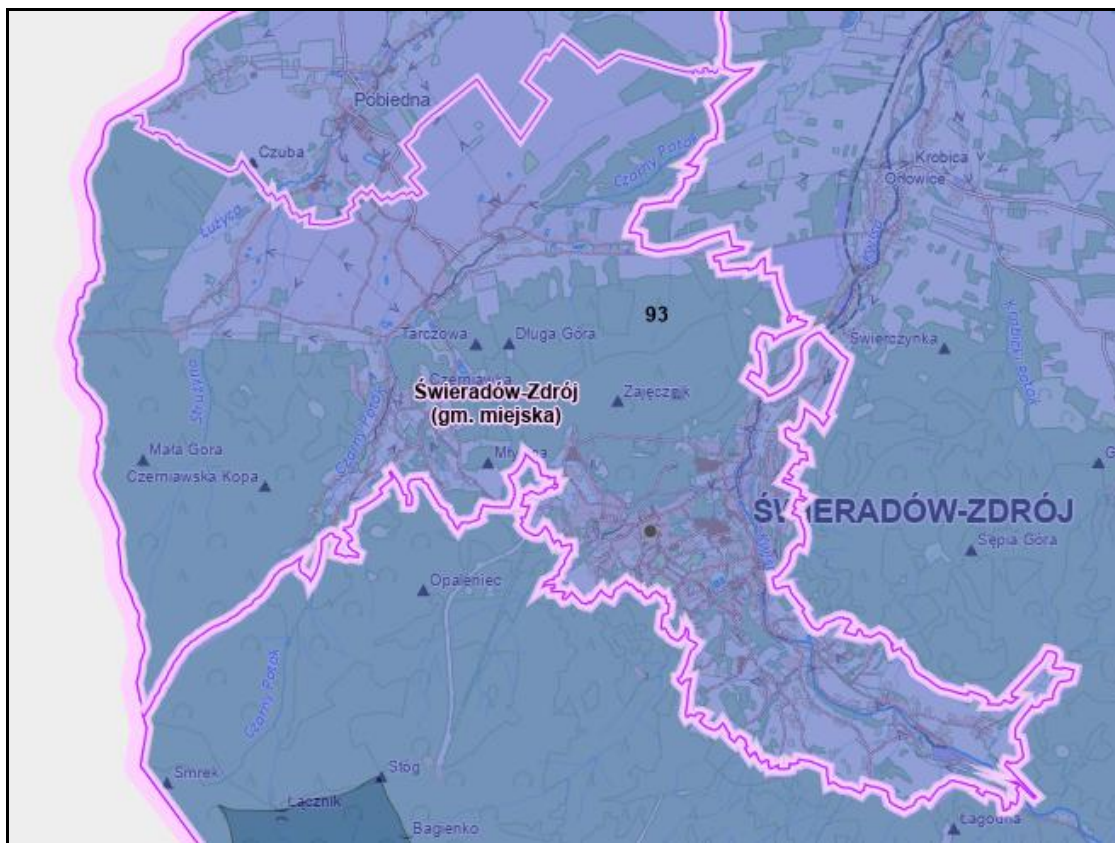
Źródło:

<https://appgis.wody.gov.pl/portal/apps/instant/basic/index.html?appid=4590c2894495475e9b7e69e8b6478893>
(dostęp: 10.07.2025 r.)

5.1.4.4. Jednolite części wód podziemnych

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy miejskiej Świeradów-Zdrój leży na obszarze jednolitych części wód podziemnych: JCWPd nr 93 (PLGW600093).

Rysunek 12. JCWPd na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Wody-podziemne> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój nie prowadzono badań wód podziemnych w ramach PMŚ.

5.1.4.5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) to zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, którego granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę, spełniający określone kryteria ilościowe i jakościowe: wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m³/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m²/h, woda nadająca się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii. W obszarach deficytowych w wodę kryteria ilościowe przyjęte dla GZWP mogą być niższe, lecz wyróżniające zbiornik o znaczeniu praktycznym na tle ogólnie mniej korzystnych warunków hydrogeologicznych.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój nie jest zlokalizowana w obszarze Głównych Zbiorników Wód Podziemnych³².

5.1.4.6. Zagrożenia mogące wpłynąć na jakość wód powierzchniowych i podziemnych

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy wynika przede wszystkim z działalności człowieka, obejmującej m.in. rozwój zabudowy, gęstość zaludnienia, niewystarczającą infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz intensywne użytkowanie terenów zurbanizowanych. Jednym z istotnych zagrożeń dla jakości wód jest spływ powierzchniowy zanieczyszczeń z terenów utwardzonych, takich jak ulice, parkingi czy podwórza, które mogą przenosić substancje ropopochodne, metale ciężkie, mikroplastiki oraz inne związki chemiczne obecne w środowisku miejskim. Spływy te trafiają do kanalizacji deszczowej lub bezpośrednio do cieków wodnych, zwiększając ładunek zanieczyszczeń w wodach powierzchniowych. Proces ten wywołuje szereg negatywnych konsekwencji, takich jak zakwity wód (gwałtowny rozwój makrofytów i toksycznych glonów, w tym sinic), zakwaszenie wód, pogłębianie stref beztlenowych, spadek przezroczystości wody, wymieranie ryb, a także znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. Stopniowa degradacja zbiorników wodnych może doprowadzić do ich całkowitego zaniku w wyniku zarastania.

Dodatkowym źródłem presji na środowisko wodne jest niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej, szczególnie w peryferyjnych częściach gminy. W rejonach nieskanalizowanych mieszkańcy nadal korzystają z bezodpływowych zbiorników na nieczystości (szamb), których nieszczelność może prowadzić do infiltracji ścieków do gruntu, a następnie do zanieczyszczenia wód podziemnych. Bakteriologiczne zanieczyszczenia mogą stanowić bezpośrednie zagrożenie zdrowotne. Chemiczne zanieczyszczenia natomiast przedostają się do gleby. Szkodliwe związki chemiczne mogą rozprzestrzeniać się na większe odległości, prowadząc do skażenia wód podziemnych, co dodatkowo pogarsza stan środowiska wodnego.

5.1.4.7. Zagrożenie suszą

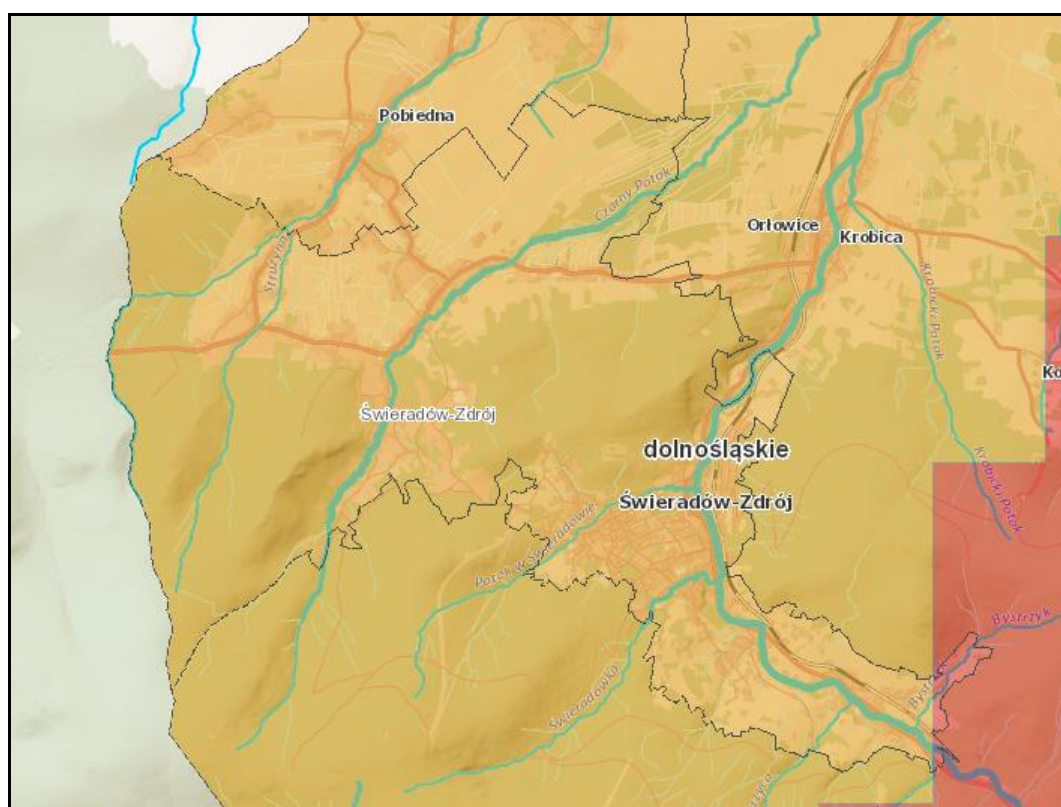
Suszę na danym terenie opisać można według podziału na:

- suszę atmosferyczną,
- suszę rolniczą na terenach rolnych i leśnych,
- suszę hydrologiczną,
- suszę hydrogeologiczną.

³² <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Wody-podziemne> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Susza atmosferyczna jest to okres, w którym opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak. Bezpośrednim skutkiem niedoboru opadów jest narastający w czasie niedosyt wilgotności, ujawniający się szczególnie intensywnie w ciepłej porze roku, wzmagający inwestycyjne parowanie oraz ewapotranspirację (wskaźnik klimatyczny mówiący o tym, jak szybko mogłoby zachodzić parowanie, gdyby dostępność wody była wystarczająca). Powyższe prowadzi do naruszenia zasobów wód glebowych i powierzchniowych. W zależności od warunków środowiska przyrodniczego, jego zmienności przestrzennej oraz zagospodarowania i zapotrzebowania na wodę, susza atmosferyczna może aktywować kolejno suszę rolniczą, hydrologiczną oraz hydrogeologiczną. Teren gminy miejskiej Świeradów-Zdrój jest w przewadze silnie zagrożony suszą atmosferyczną, jednak w południowo-wschodniej części gminy występuje ekstremalne zagrożenie suszą atmosferyczną, co ukazano na poniższym rysunku.

Rysunek 13. Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Legenda:

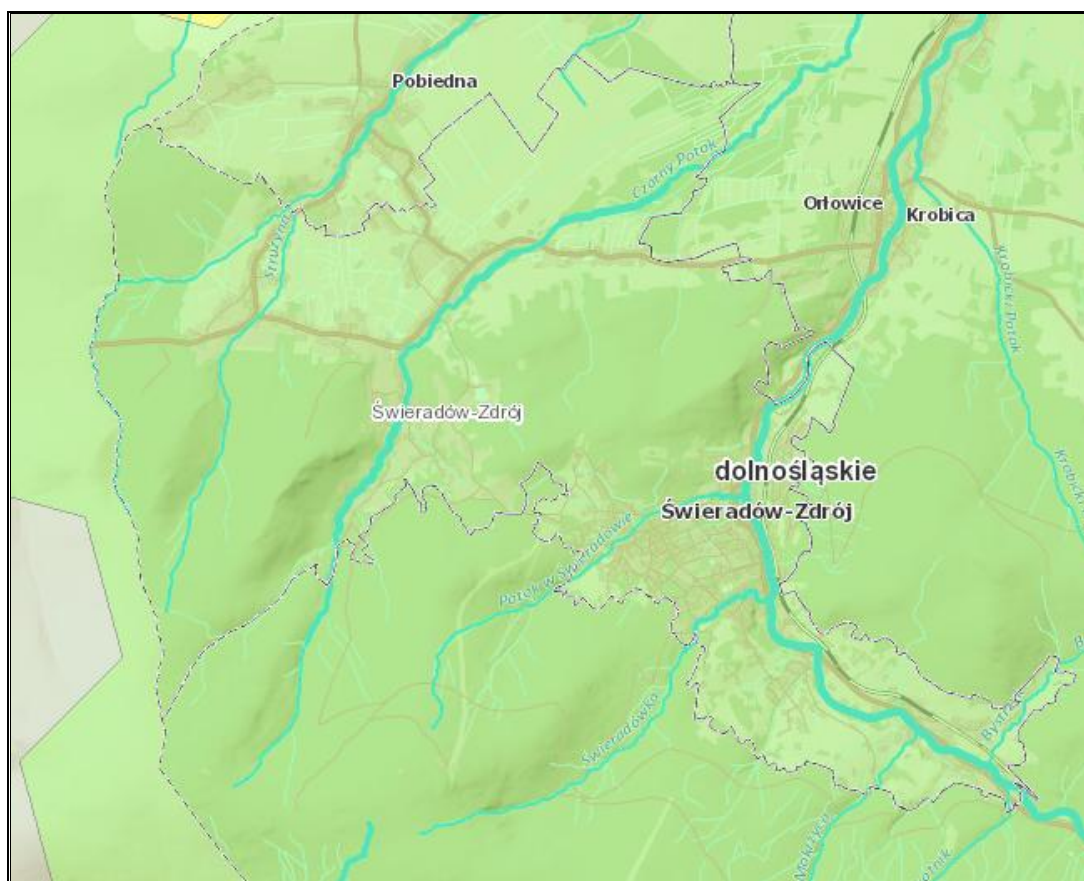
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Susza rolnicza to okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb roślin w profilu glebowym i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Nazywana

jest również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej. Zaznaczyć należy, iż nie każdy okres bezopadowy i jednoczesny spadek wilgoci glebowej jest suszą rolniczą. Warunkiem zaistnienia suszy rolniczej jest wystąpienie zmian w stanie roślinności, tj. wystąpienia objawów stresu wodnego, spadku w biomase i ograniczeń plonowania. Czas wystąpienia deficytu zasobów wodnych w glebie oraz ich dotkliwość zależą bezpośrednio od właściwości retencyjnych gleby – są zatem zmienne w czasie oraz w przestrzeni, stosownie do rozkładu przestrzennego typów gleb. Susza rolnicza prowadzi do wytworzenia strat bezpośrednich w ekosystemach naturalnych, ale przede wszystkim skutkuje stratami w produkcji rolnej i leśnej. Teren gminy miejskiej Świeradów-Zdrój jest słabo zagrożony suszą rolniczą, co ukazano na poniższym rysunku.

Rysunek 14. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Legenda:

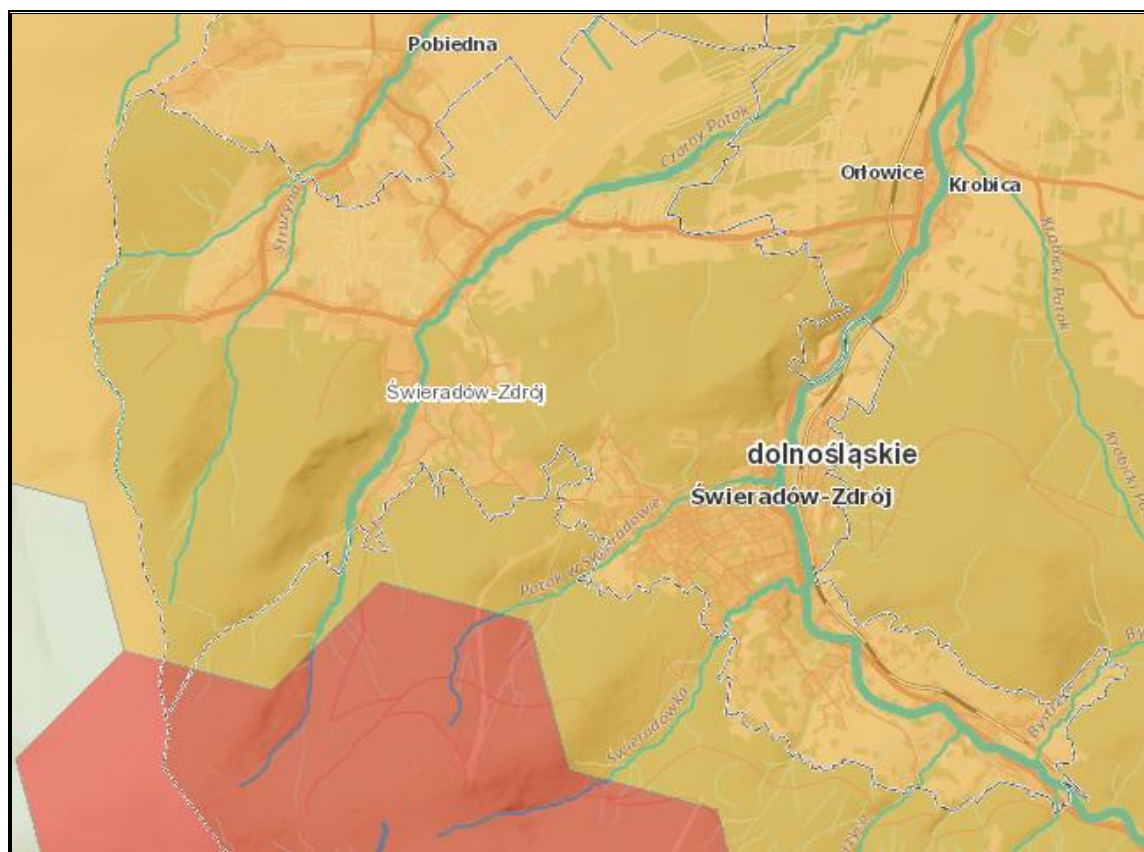
- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Susza hydrologiczna to okres obniżonych zasobów wód powierzchniowych w stosunku do sytuacji przeciętnej w wieloleciu. Susza hydrologiczna jest z reguły kolejnym etapem pogłębiającej się suszy atmosferycznej i rolniczej, ale może również ujawnić się i przebiegać

po zakończeniu okresu bezopadowego. Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój występuje w przewadze silne zagrożenie suszą hydrologiczną, niewielki fragment gminy w południowej części jest ekstremalnie zagrożony suszą hydrologiczną, co przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 15. Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

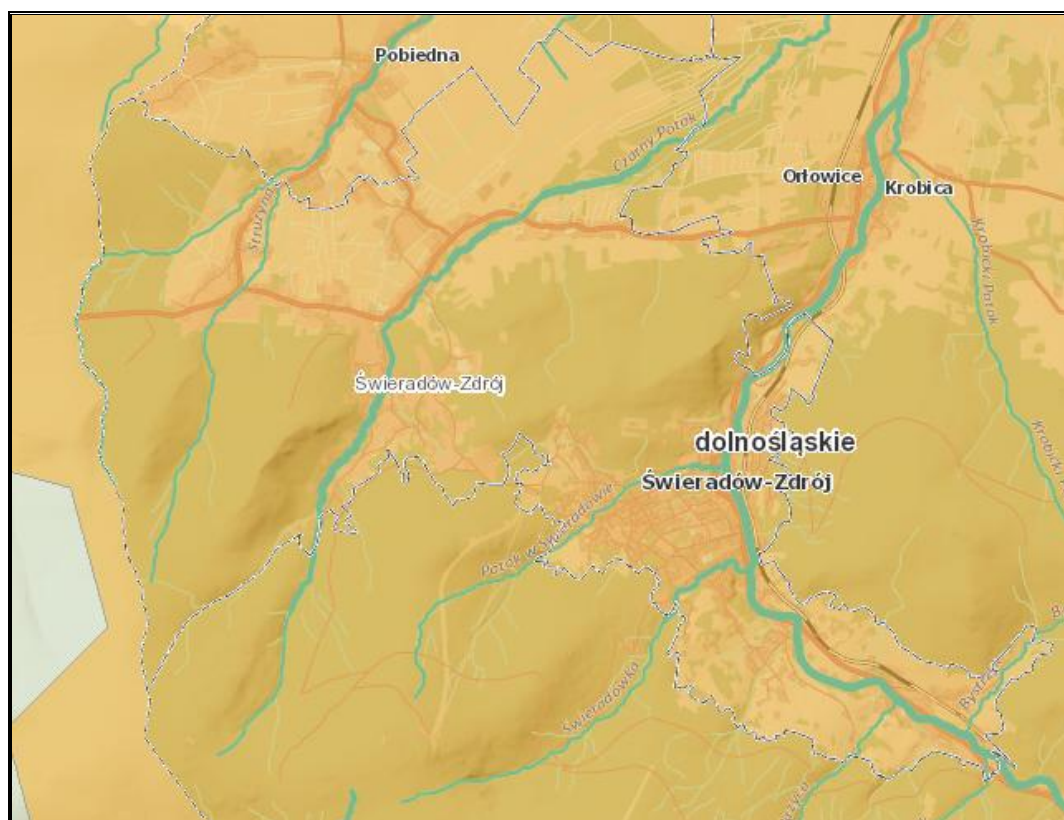
Legenda:

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Susza hydrogeologiczna, nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni. Jak przedstawiono na mapie poniżej teren gminy miejskiej Świeradów-Zdrój jest silnie zagrożony suszą hydrogeologiczną.

Rysunek 16. Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Legenda:

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Zestawienie łączne wyników zagrożenia suszą dostarcza istotnych wniosków diagnostycznych z punktu widzenia planowania w gospodarowaniu wodą. Gmina Miejska Świeradów-Zdrój jest silnie zagrożona suszą.

- słabo zagrożone suszą
- umiarkowanie zagrożone suszą
- silnie zagrożone suszą
- ekstremalnie zagrożone suszą

Zjawisko suszy powoduje nadmierne odparowywanie wody z gleby, co prowadzi do jej przesuszenia i ma bezpośredni wpływ na zdolność gleby do utrzymania życia roślin. Susza sprzyja wysychaniu roślinności, co zwiększa ryzyko wystąpienia pożarów lasów i obszarów trawiastych. Sucha roślinność staje się łatwopalnym materiałem. Spadek poziomu wód gruntowych i powierzchniowych może prowadzić do zmniejszenia dostępności wody pitnej dla społeczności lokalnych. Konieczność ograniczania zużycia wody może wpływać na codzienne życie ludzi, a także na sektor gospodarczy. W związku z tym, zarządzanie skutkami suszy wymaga holistycznego podejścia, które obejmuje zarówno działania prewencyjne, jak i adaptacyjne, mające na celu minimalizację negatywnych skutków tego zjawiska na środowisko, rolnictwo i społeczeństwo.

W celu przeciwdziałania skutkom suszy sporządzony został Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. W Planie tym zawarto „katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy”, co odpowiada brzmieniu art. 184 ust. 2 pkt 4 ustawy – Prawo wodne przed jego nowelizacją.

W lipcu i sierpniu 2024 roku na terenie gminy wystąpiła susza³³.

5.1.4.8 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarowanie wodami.

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— monitoring wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez GIOŚ, — duża świadomość władz miasta w tym zakresie.	— zły stan wód powierzchniowych, — zły stan infrastruktury wodociągowej, — brak monitoringu wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez GIOŚ, — silne zagrożenie suszą na terenie gminy, — zagrożenie i ryzyko powodziowe występujące na terenie gminy, — wystąpienie powodzi we wrześniu 2024 r. na terenie gminy, — wystąpienie suszy w lipcu i sierpniu 2024 r. na terenie gminy, — zbiorniki bezodpływowe znajdujące się na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — zwiększenie ilości punktów monitoringowych wód, — prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni, — kontynuacja działań z zakresu ochrony wód, — rozwój „systemu retencjonowania wody” w postaci rozbudowy tzw. małej retencji, — dofinansowanie na likwidację zbiorników bezodpływowych i budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.	— działalność rolniczo-gospodarcza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód, — gwałtowne zjawiska powodziowe mogą spowodować powódzie i podtopienia.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.1.5.1. Infrastruktura wodociągowa

Na przełomie lat 2020-2023 długość czynnej sieci rozdzielczej wzrosła o 3,7 km, tj. 5,85%. Wzrosła także liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 10 sztuk, tj. 1,14%. Stopień zwodociągowania gminy w 2023 roku wyniósł 71,2%. Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury wodociągowej przedstawiono w tabeli poniżej.

³³ Urząd Miasta Świeradów-Zdrój

Tabela 17. Sieć wodociągowa na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój w latach 2020-2023³⁴

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020	2021	2022	2023
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	63,2	63,2	63,2	66,9
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	878	878	878	888
Awarie sieci wodociągowej	szt.	12	10	17	15
Stopień zwodociągowania gminy	%	69,1	69,1	71,6	71,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój znajdują się następujące ujęcia wód:

- Ujęcie Łużyca,
- Ujęcie Wrzos,
- Ujęcie Bronka Czecha,
- Ujęcie Czarny Potok,
- Ujęcie „Teresa”, „Brunon”, „Stefan”³⁵.

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój nie występują strefy ochronne ujęć wody³⁶.

Na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lubaniu udostępniony został komunikat ws. jakości wody przeznaczonej do spożycia pochodzącej z wodociągów sieciowych na terenie powiatu lubańskiego na dzień 26.11.2024 r. godz. 8:00. Z komunikatu wynika, że na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój we wszystkich wodociągach znajduje woda przydatna do spożycia³⁷.

5.1.5.2. Infrastruktura kanalizacyjna

W okresie 2020-2023 długość czynnej sieci kanalizacyjnej uległa zwiększeniu o 6,0 km, tj. 13,07%. Wzrosła także liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 10 sztuk, tj. 1,73%. W 2023 r. stopień skanalizowania gminy wynosił 36,1%. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

³⁴ W momencie opracowania dokumentu dane za 2024 r. nie były jeszcze dostępne.

³⁵ Raport o stanie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój za 2024 rok

³⁶ Uchwała nr XXXV/162/2020 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Świeradów-Zdrój

³⁷ <https://www.gov.pl/web/psse-luban/komunikat-ws-jakosci-wody-do-spozycia-pochodzacej-z-wodociagow-sieciowych-na-terenie-powiatu-lubanskiego-na-dzien-26112024r-godz-800> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Tabela 18. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój w latach 2020-2023³⁸

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020	2021	2022	2023
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	45,9	45,9	46,9	51,9
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	579	579	579	589
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	2	2	4	3
Stopień skanalizowania gminy	%	35,0	35,0	36,3	36,1
Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	570	570	570	223
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	7	7	7	58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój należy do aglomeracji Świeradów-Zdrój ustanowionej uchwałą nr XXXV/162/2020 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Świeradów-Zdrój. W skład aglomeracji wchodzi teren objęty systemem kanalizacji zbiorczej zakończonej oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w Świeradowie-Zdroju przy ul. Wiejskiej 9.

Na terenie gminy zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków, która spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych³⁹.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach dopływających do oczyszczalni na terenie gminy wynoszą:

- BZT5 – 652,25 mgO₂/l,
- ChZT – 1 623,00 mgO₂/l,
- zawiesina ogólna – 562,50 mg/l.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w oczyszczalni na terenie gminy wynoszą:

- BZT5 – 7,65 mgO₂/l,
- ChZT – 49,60 mgO₂/l,
- zawiesina ogólna – 7,00 mg/l⁴⁰.

³⁸ W momencie opracowania dokumentu dane za 2024 r. nie były jeszcze dostępne.

³⁹ Sprawozdanie KPOŚK za 2024 r., Świeradów-Zdrój

⁴⁰ Sprawozdanie KPOŚK za 2024 r., Świeradów-Zdrój

5.1.5.3 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 19. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— wysoki stopień zwodociągowania gminy, — spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r., jeśli chodzi o średnie roczne stężenia ładunków zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych w oczyszczalni ścieków znajdującej się w mieście Świeradów-Zdrój, — rosnąca liczba przyłączy do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej.	— występowanie na terenie gminy zbiorników bezodpływowych, — niski stopień skanalizowania gminy.
Szanse	Zagrożenia
— rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, — prowadzenie kontroli zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.	— ryzyko niewłaściwego zagospodarowania nieczystości ciekłych przez właścicieli, — awarie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Źródło: Opracowanie własne

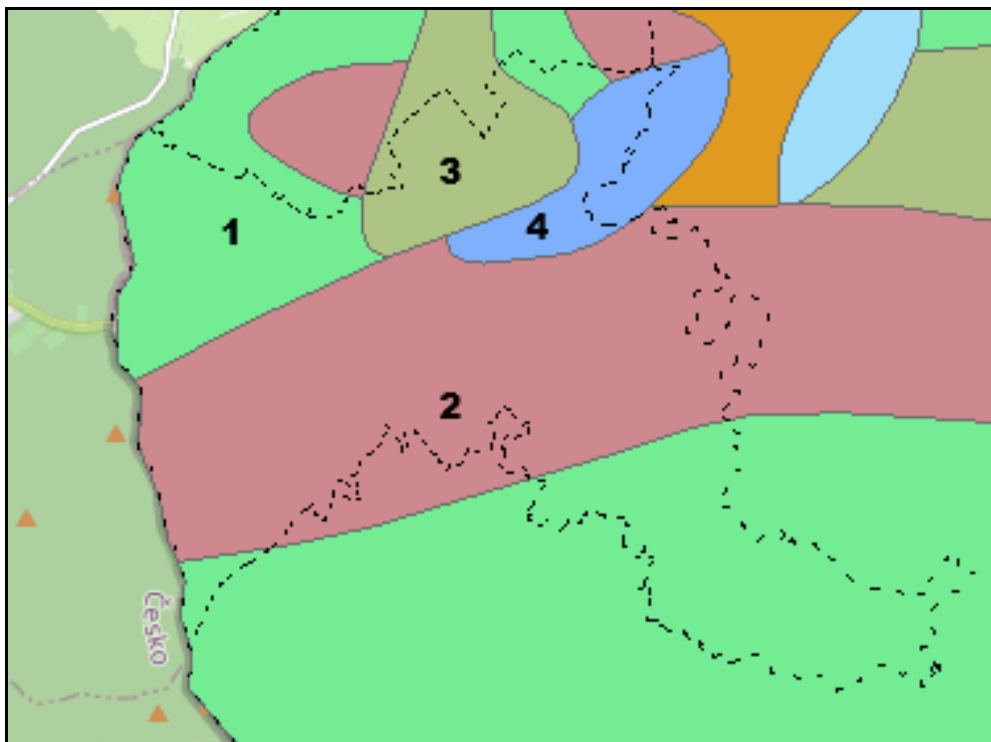
5.1.6 Zasoby geologiczne

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój położona jest niemal w całości na terenie Gór Izerskich, które charakteryzują się rozległymi powierzchniami wierzchowinowymi wzniesionymi powyżej 800 m n.p.m. Z tych płaskich wierzchowin łagodnie wynurzają się kulminacje, a cała powierzchnia grzbietowa cechuje się niewielkimi nachyleniami stoków. Wierzchowinowe partie Gór Izerskich są rozcięte szerokimi, płytkimi dolinami rzecznyymi, które w wielu miejscach przybierają formę kotlin śródogórskich.

Pod względem geologicznym obszar ten jest bardzo zróżnicowany. Dominują tu granitognejsy i gnejsy, wśród których występują również pasma łupków łuszczkowych oraz lokalnie leukogranity. Te utwory należą do jednostki geologicznej zwanej metamorfikiem izerskim, będącej częścią północno-zachodniej osłony bloku karkonoskiego. Wyróżnia się tu kilka typów gnejsów: słojuowo-oczkowe, drobnoziarniste i cienkolaminowane. Granity izerskie (zwane też rumburskimi) występują w postaci soczew w obrębie gnejsów. W skałach tych obecne są również łupki muskowitowo-serycytowo-chlorytowe, czasami wzbogacone biotytem i granatem, a także z obecnością kwarcu i fluorytu. Są one średnio- i grubokrystaliczne i przeważnie nie są silnie przykryte utworami czwartorzędowymi. Zmienność granitognejsów izerskich jest wynikiem zróżnicowania pierwotnej serii osadowej. W rejonie gminy

zidentyfikowano dyslokację tektoniczną, która sprzyja występowaniu wód leczniczych jednego z głównych walorów uzdrowiskowych gminy miejskiej Świeradów-Zdrój⁴¹.

Rysunek 18. Mapa utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Legenda:

1. Ortognejsy, amfibolity, granitognejsy, granity, eklogity i granulity.
2. Łupki krystaliczne, kwarcyty, amfibolity, marmury i leptynity.
3. Gliny, piaski i gliny z rumoszami, soliflukcyjno-deluwialne.
4. Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL; <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy> (dostęp: 25.06.2025 r.)

⁴¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Świeradów-Zdrój, 2012 rok

Obszary górnicze i złoża kopalin

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój zlokalizowane są 4 złoża kopalin i 2 aktualne obszary górnicze. Ogólną charakterystykę złóż kopalin i obszarów górniczych przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 20. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Nr złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
WL 8244	Czerniawa-Zdrój	-	WODY LECZNICZE – wody mineralne A
RS 1201	Krobica	184,1500	RUDY CYNY – złoża rozpoznane wstępnie P
LS 92	Orłowice	10,3973	ŁUPKI ŁYSZCZYKOWE – złoża skreślone z bilansu zasobów M
WL 8243	Świeradów-Zdrój	-	WODY LECZNICZE – wody słabo zmineralizowane D

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych (dostęp: 25.06.2025 r.)

Tabela 21. Aktualne obszary górnicze na obszarze gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Nazwa przestrzeni	Typ	Nr w rejestrze	Położenie
Świeradów	OG	5/1/24	Świeradów-Zdrój
Czerniawa-Zdrój	OG	5/1/49	Czerniawa-Zdrój

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych (dostęp: 25.06.2025 r.)

Osuwiska

Osuwisko jest przemieszczeniem mas ziemnych, powierzchniowej zwietrzliny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Ochrony Przeciwosuwiskowej SOPO), na terenie gminy nie występują osuwiska ani tereny zagrożone osuwiskami⁴².

⁴² <https://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3> (dostęp: 25.06.2025 r.)

5.1.6.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— złoża kopalin i obszary górnicze zlokalizowane na terenie gminy, — brak osuwisk i terenów zagrożonych osuwiskiem.	— działalność wydobywcza na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— podejmowanie działań zapobiegawczych przemieszczaniu się mas ziemnych, — ochrona kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego, — nacisk na rekultywację terenów po zakończonych eksploatacjach kopalin.	— niewystarczające środki finansowe na inwestycje z zakresu ochrony powierzchni ziemi, — ryzyko występowania miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.7 Gleby

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał jednostek samorządu terytorialnego. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów),
- działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków,

- komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

W granicach gminy miejskiej Świeradów-Zdrój oraz w jej bezpośrednim otoczeniu dominują gleby górskie pochodzenia zwietrzelinowego. Największy udział mają gleby brunatne, które stanowią około 45% powierzchni. Rzadziej występują gleby bielcowe, zajmujące około 30% terenu, a w mniejszym stopniu również mady. Taki układ typów gleb wynika z warunków klimatycznych, rzeźby terenu oraz rodzaju podłoża skalnego obecnego w regionie. Ze względu na sposób powstania, wśród tych gleb wyodrębnia się różne typy w zależności od procesów glebotwórczych:

- gleby zwietrzelinowe miejscowe powstałe w partiach grzbietowych na stokach o dużych spadkach lub jako produkt wietrzenia miejscowej skały macierzystej,
- gleby zwietrzelinowe płytkie i silnie szkieletowe,
- gleby zwietrzelinowe przemieszczone, osadzone w niższych partiach terenu, będące glebami żyznymi.

Skały magmowe występują jedynie na części obszaru, wzdłuż Grzbietu Izerskiego.

Dna dolin w rejonie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój pokrywają mady rzeczne. Na północ od gminy występują również gleby ilaste, które powstały z glin zwałowych oraz teras kemowych. W granicach administracyjnych gminy jedynie niewielki obszar, położony na północ od Czerniawy-Zdroju, charakteryzuje się glebami klasy IIIb, uznawanymi za przydatne do działalności rolniczej. Na pozostałym obszarze dominują gleby słabej jakości rolniczej, należące do klas IV oraz V–VI⁴³.

Badania monitoringowe gleb

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647).

Na obszarze gminy miejskiej Świeradów-Zdrój nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, zatem nie jest ona objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska⁴⁴.

Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi to zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed tą datą. Ocenia się je na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi⁴⁵.

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój nie występują historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi⁴⁶.

5.1.7.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gleby.

⁴³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Świeradów-Zdrój, 2012 rok

⁴⁴ https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary (dostęp: 25.06.2025 r.)

⁴⁵ <https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/historyczne-zanieczyszczenie-powierzchni-ziemi> (dostęp: 25.06.2025 r.)

⁴⁶ <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 25.06.2025 r.)

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— brak historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi zlokalizowanych na terenie gminy.	— brak stałego punktu pomiarowo kontrolnego monitoringu gleb na obszarze gminy, — przewaga gleb słabej jakości.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — popularyzacja rolnictwa ekologicznego, — restrykcyjne normy środowiskowe dla przedsiębiorstw wpływające na zapobieganie skażeniu gleb, — rozwój sieci kanalizacyjnej.	— postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu, — erozja wodna i wietrzna, — ryzyko degradacji gleb w związku z działalnością rolniczą i używaniem sztucznych nawozów.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zadań w kwestii ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami oraz ograniczenie ich powstawania.

Na obszarze gminy miejskiej Świeradów-Zdrój obowiązuje regulamin utrzymania czystości i porządku, który określa szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój, przyjęty uchwałą nr VII/71/2024 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 26 listopada 2024 roku, głównie poprzez ustalenie m.in.:

- Wymagań w zakresie selektywnej zbiórki odpadów,
- Wymagań w zakresie rodzaju i minimalnej pojemności pojemników lub worków, przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, a także w zakresie ich utrzymania w odpowiednim stanie technicznym, sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów,
- Wymagań w zakresie częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytków publicznego,
- Wymagań wynikających z Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami,
- Wymagań w zakresie obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe w zakresie ochrony przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
- Wymagań w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej,

- Wymagań w zakresie przeprowadzania dezynfekcji i deratyzacji oraz terminów jej przeprowadzania.

Za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie gminy odpowiedzialne jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej SANIKOM Sp. z o. o. ul. Nadbrzeżna 5A, 58-420 Lubawka⁴⁷. Przedsiębiorcy wyłączeni z gminnego systemu mogą skorzystać z usług firm wpisanych do rejestru działalności regulowanej.

Na terenie gminy działa punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ulicy Grunwaldzkiej, zarządzany przez Gminę⁴⁸.

Do PSZOK przyjmowane są wyłącznie selektywnie zebrane, posegregowane i dostarczone odpady:

- Papier i tektura,
- Szkło,
- Metale,
- Tworzywa sztuczne,
- Styropian opakowaniowy (po wyrobach AGD i RTV),
- Odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- Popiół (popioły paleniskowe),
- Odpady ulegające biodegradacji (dotyczy tylko tych właścicieli nieruchomości, którzy nie zadeklarowali kompostowania odpadów biodegradowalnych na własnej nieruchomości),
- Meble i inne odpady wielkogabarytowe (rozebrane i rozkręcone w ilości wskazującej na wytworzenie w jednym gospodarstwie domowym),
- Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (w ilości wskazującej na wytworzenie w jednym gospodarstwie domowym),
- Przeterminowane leki i chemikalia,
- Zużyte baterie i akumulatory,
- Zużyte opony (maksymalnie 8 sztuk na jedno gospodarstwo domowe),
- Odpady budowlane i rozbiórkowe, stanowiące odpady komunalne (maksymalnie do 0,2 Mg na jedno gospodarstwo domowe),
- Odpady niebezpieczne,
- Odpady tekstyliów i odzieży⁴⁹.

⁴⁷ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Świeradów-Zdrój za 2024 rok

⁴⁸ Jw.

⁴⁹ Zarządzenie nr 25/2023 Burmistrza Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 06.03.2023 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

Na przestrzeni lat 2022-2024 łączna masa odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój spadła o 63,23 Mg, tj. 2,34%, co może świadczyć o zmniejszonej produkcji odpadów. Szczegóły w podziale na rodzaje odpadów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w latach 2022-2024 na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Nazwa odpadu	Masa odebranych odpadów w Mg (2022 r.)	Masa odebranych odpadów w Mg (2023 r.)	Masa odebranych odpadów w Mg (2024 r.)
Opakowania z papiery i tektury	0,00	0,00	92,35
Zmieszane odpady opakowaniowe	160,36	178,58	156,52
Opakowania ze szkła	202,88	220,45	195,21
Papier i tektura	117,66	126,52	1,13
Odpady budowlane	168,48	52,66	0,00
Szkło	0,00	0,00	0,81
Tworzywa sztuczne	0,00	1,10	1,30
Odpady ulegające biodegradacji	152,88	218,73	216,47
Odpady wielkogabarytowe	100,54	105,12	147,96
Zużyte opony	8,00	17,61	18,80
Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	0,00	0,00	3,23
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21*, 20 01 23* i 20 01 35*	4,84	8,25	5,48
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1 782,49	1 864,05	1 795,64
Łącznie	2 698,13	2 793,07	2 634,90

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Świeradów-Zdrój za lata 2022-2024
Gmina Miejska Świeradów-Zdrój w latach 2023-2024 nie osiągnęła poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, osiągając w 2023 roku – 26,38%, a w 2024 roku – 25,34%. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 25. Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych przez Gminę Miejską Świeradów-Zdrój w latach 2023-2024

Rok	Obowiązkowe poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych
2023	35%	26,38%
2024	45%	25,34%

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Świeradów-Zdrój za lata 2023-2024
W latach 2023-2024 gmina miejska Świeradów-Zdrój osiągnęła poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania 0,91% w 2024 roku oraz 1,87% w 2023 roku, zatem nie przekroczyła poziomu ograniczania masy odpadów wynikającego z rozporządzenia, który wynosi 35,00%⁵⁰.

W Gminie Miejskiej Świeradów-Zdrój nie są zlokalizowane składowiska odpadów ani dzikie wysypiska⁵¹.

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój odpady inne niż komunalne występują w niewielkich ilościach. Ich obecność wynika przede wszystkim z działalności prowadzonej przez lokalne zakłady usługowe, produkcyjne oraz jednostki infrastruktury technicznej. Wśród tych odpadów mogą pojawić się niewielkie ilości odpadów poprodukcyjnych oraz, sporadycznie, odpadów o charakterze niebezpiecznym, jednak ich udział w ogólnej strukturze odpadów jest nieznaczny.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Azbest stanowi zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, gdy ulegnie uszkodzeniu np. (łamanie, cięcie) lub gdy dojdzie do jego korozji. Wynikiem wskazanych procesów jest uwalnianie włókien tego minerału do powietrza i możliwość ich wdychania, dostawania się do układu oddechowego i uszkodzania pęcherzyków płucnych.

Suma unieszkodliwionego azbestu dotychczas wynosi 6 459 kg, ilość zinwentaryzowanego azbestu 392 763 kg, zatem pozostałego do unieszkodliwienia – 386 304 kg⁵². Oznacza to, iż unieszkodliwiono 1,64% zinwentaryzowanego azbestu.

Dotychczasowe działania Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój stanowią istotny krok w kierunku poprawy stanu środowiska i ochrony zdrowia publicznego, choć skala realizacji tych zadań wskazuje na potrzebę dalszych, intensywniejszych działań w tym obszarze. Niezbędne jest

⁵⁰ Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Świeradów-Zdrój za lata 2023-2024

⁵¹ Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

⁵² <https://bazaazbestowa.gov.pl/> (dostęp: 26.06.2025 r.)

dalsze zaangażowanie, edukacja mieszkańców na temat zagrożeń związanych z azbestem oraz pozyskiwanie środków na utylizację tego materiału. W ten sposób Gmina może skutecznie chronić zarówno swoich mieszkańców, jak i środowisko naturalne przed szkodliwym wpływem azbestu.

5.1.8.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— brak składowisk i dzikich wysypisk na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój, — spadek odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy miejskiej Świeradów-Zdrój, — osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania w latach 2023-2024.	— niewystarczający stopień usunięcia wyrobów azbestowych na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój, — brak osiągniętych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w 2023 i 2024 roku.
Szanse	Zagrożenia
— ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest ze środków zewnętrznych.	— rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami, — powstawanie dzikich wysypisk.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.9 Zasoby przyrodnicze

Tereny leśne gminy miejskiej Świeradów-Zdrój zarządzane są przez Nadleśnictwo Świeradów⁵³.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój zgodnie z danymi GUS na koniec 2023 r. wynosiła 886,72 ha. Lesistość na terenie gminy wynosi 41,40%. Szczegółowe dane na temat lasów i gruntów leśnych zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 27. Lasy i grunty leśne na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój⁵⁴

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2023
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	886,72

⁵³ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy> (dostęp: 26.06.2025 r.)

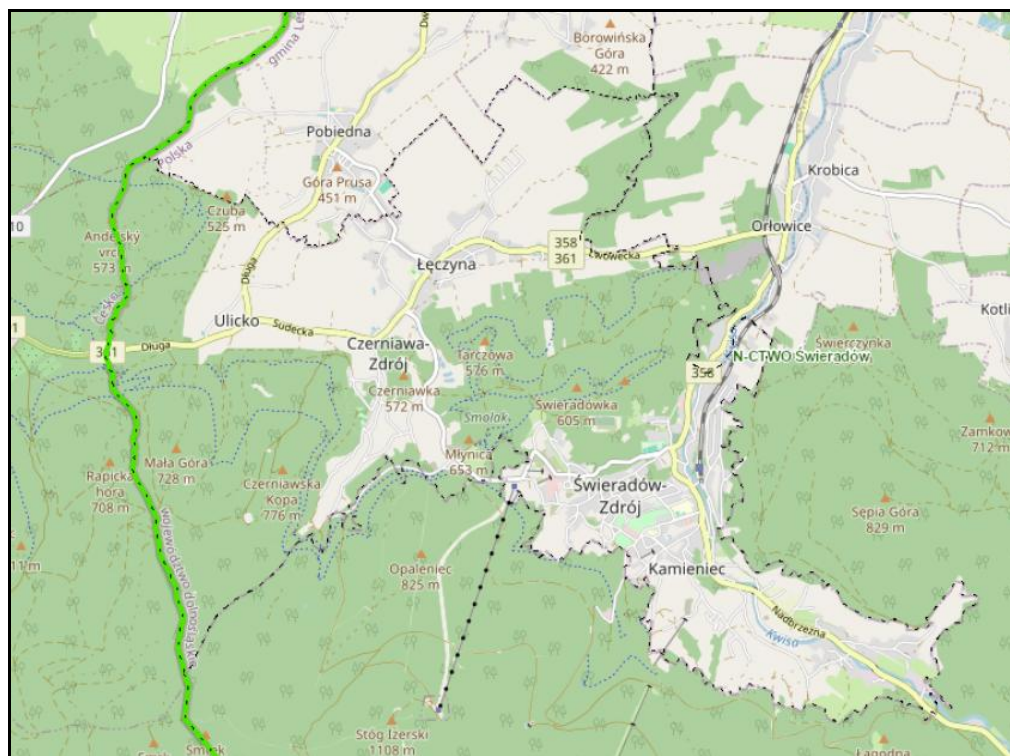
⁵⁴ W momencie opracowania dokumentu dane za 2024 r. nie były jeszcze dostępne.

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2023
Lesistość	%	41,40
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	870,92
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	866,52
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	866,36
Grunty leśne prywatne	ha	15,80
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	857,45
Lasy publiczne ogółem	ha	841,65
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	837,25
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	837,09
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	0,16
Lasy publiczne gminne	ha	4,40
Lasy prywatne ogółem	ha	15,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp 26.06.2025 r.)

Na rysunku poniżej zaprezentowano mapę obszarów leśnych w Gminie Miejskiej Świeradów-Zdrój.

Rysunek 19. Mapa obszarów leśnych w Gminie Miejskiej Świeradów-Zdrój

Legenda:

- obszary leśne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl> (dostęp: 26.06.2025 r.)

Zadrzewienia i obszary leśne są ważnym czynnikiem retencji i stabilizacji warunków wodnych, zmniejszają zagrożenie powodziowe, łagodzą niedobory wód, chronią gleby przed erozją oraz poprawiają warunki aerasanitarne.

Flora

Zbiorowiska leśne na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój mają w przeważającej mierze charakter monokultur świerkowych, obejmujących zarówno starsze, jak i młodsze drzewostany. Młodsze nasadzenia występują głównie w rejonach przygranicznych gminy miejskiej Świeradów-Zdrój, zwłaszcza na północnych stokach Wysokiego Grzbietu. W okolicach Zajęcznika znajdują się niewielkie powierzchnie obsadzone stosunkowo młodymi drzewostanami sosnowymi. W świerczynach, w zależności od stopnia prześwietlenia drzewostanu, dominują różne gatunki: w warunkach silnego prześwietlenia – trzcinnik owłosiony, borówka czarna i śmiałek pogięty, rzadziej występują paprocie. Najlepiej zachowane fragmenty świerczyn znajdują się na stokach Zajęcznika oraz w dolinie potoku Świeradówka, powyżej zwartej zabudowy uzdrowskiej. Ponadto, na zachodnich stokach Czerniawskiej Kopy, w pobliżu dna doliny potoku Łużyca, zlokalizowany jest pojedynczy płat buczyny⁵⁵.

Fauna

Faunę tworzą przede wszystkim gatunki leśne oraz charakterystyczne dla brzeżnej strefy lasu, takie jak: jeleń, kuna leśna, lis, nornica ruda oraz mysz zaroślowa. Strefę otwartą reprezentują natomiast m.in.: mysz polna, łasica łaska, gronostaj i nornik zwyczajny. W środowiskach wodnych i podmokłych występują głównie drobne gatunki ssaków, takie jak: karczownik, rzęsorek rzeczek, ryjówka górską oraz ryjówka aksamitna. W gminie i jego otoczeniu stwierdzono również obecność pięciu gatunków nietoperzy: nocka rudego, nocka dużego, nocka wąsaty, mroczka późny oraz gacka brunatny. Do najliczniej występujących gatunków ptaków na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój należą pliszka górska i turkawka. Z kolei do gatunków najrzadszych zaliczyć można: pluszcza, strumieniówkę, krukę oraz siniaka. Wśród najczęściej spotykanych gatunków płazów i gadów znajdują się: traszka górska (zasiedlająca mniejsze cieki i zbiorniki wodne), żaba trawna (obecna na całym obszarze gminy) oraz jaszczurka żyworodna (występująca na dobrze nasłonecznionych brzegach lasów). Do gatunków rzadziej występujących należą: traszka zwyczajna (obserwowana w północnej części gminy, w rejonie dopływów Czarnej Potoku, na skraju pól i śródpolnego lasu), padalec zwyczajny oraz żmija zygzakowata (stwierdzona w strefie źródłkowej potoku Łużyca oraz w rejonie przejścia granicznego w Czerniawie).

⁵⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Świeradów-Zdrój, 2012 rok

Jedynym chronionym gatunkiem ryb występującym w tutejszych rzekach i potokach jest strzebla potokowa. Z ogólnych danych ichtiologicznych wynika jednak, że dobre warunki do rozrodu i bytowania mogłyby tu znaleźć również rzadkie gatunki ryb, takie jak: pstrąg potokowy, głowacz białopłetwy oraz minóg strumieniowy⁵⁶.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- obszar natura 2000: Łąki Gór i Pogórza Izerskiego,
- obszar natura 2000: Torfowiska Gór Izerskich,
- obszar natura 2000: Góry Izerskie,
- 7 pomników przyrody.

Obszary Natura 2000:

Łąki Gór i Pogórza Izerskiego – obszar o powierzchni 6 433,41 ha. Powstał na mocy decyzji Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łąki Gór i Pogórza Izerskiego (PLH020102).

Na terenie obszaru Natura 2000 znajdują się następujące typy siedlisk:

- 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie),
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion),
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris),
- 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (Polygono-Trisetion),
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea),
- 8150 Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe,
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum),

⁵⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Świeradów-Zdrój, 2012 rok

- 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne,
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe.

Torfowiska Gór Izerskich – obszar o powierzchni 4 764,96 ha. Powstał na mocy decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Torfowiska Gór Izerskich (PLH020047).

Na terenie Obszaru Natura 2000 obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego: Obszar wodno-błotny wyznaczony na mocy Konwencji Ramsarskiej.

Na terenie obszaru obowiązuje także decyzja Ministra Środowiska z dnia 31 lipca 2020 r. znak DL-WGL.4100.61.2019 zatwierdzająca plan urządzania lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019–2028.

Obszar obejmuje największy w Polsce kompleks torfowisk górskich, w skład których wchodzi torfowiska wysokie żywe w ich regionalnej, sudeckiej odmianie, torfowiska przejściowe, bory na torfie oraz torfowiska zdolne do regeneracji.

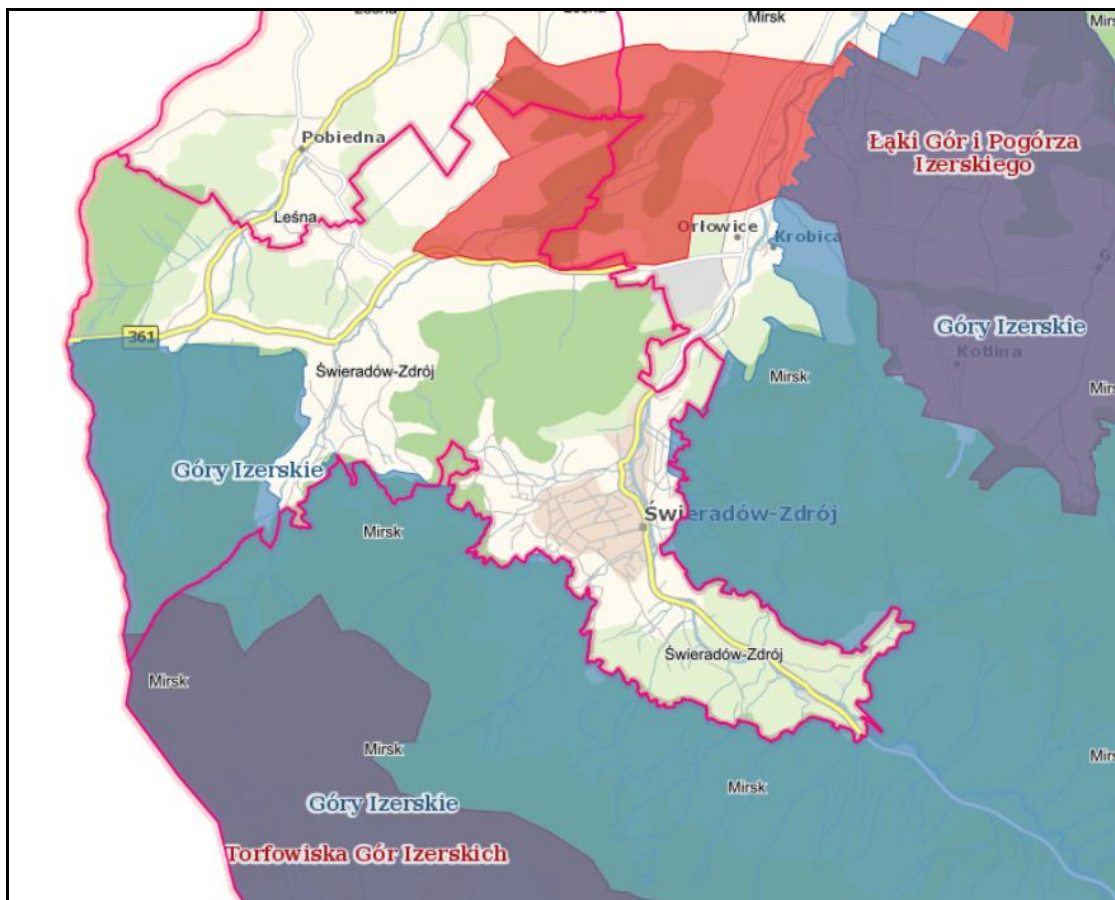
Góry Izerskie – obszar o powierzchni 20 346,50 ha. Powstał na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków.

Na terenie Obszaru Natura 2000 obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego: Obszar wodno-błotny wyznaczony na mocy Konwencji Ramsarskiej.

Na terenie obszaru obowiązuje także:

- Zarządzenie nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery”,
- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019–2028.

Rysunek 20. Obszary Natura 2000 znajdujące się na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 26.06.2025 r.)

Pomnik przyrody

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478 ze zm.) pomnikami przyrody są „pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”.

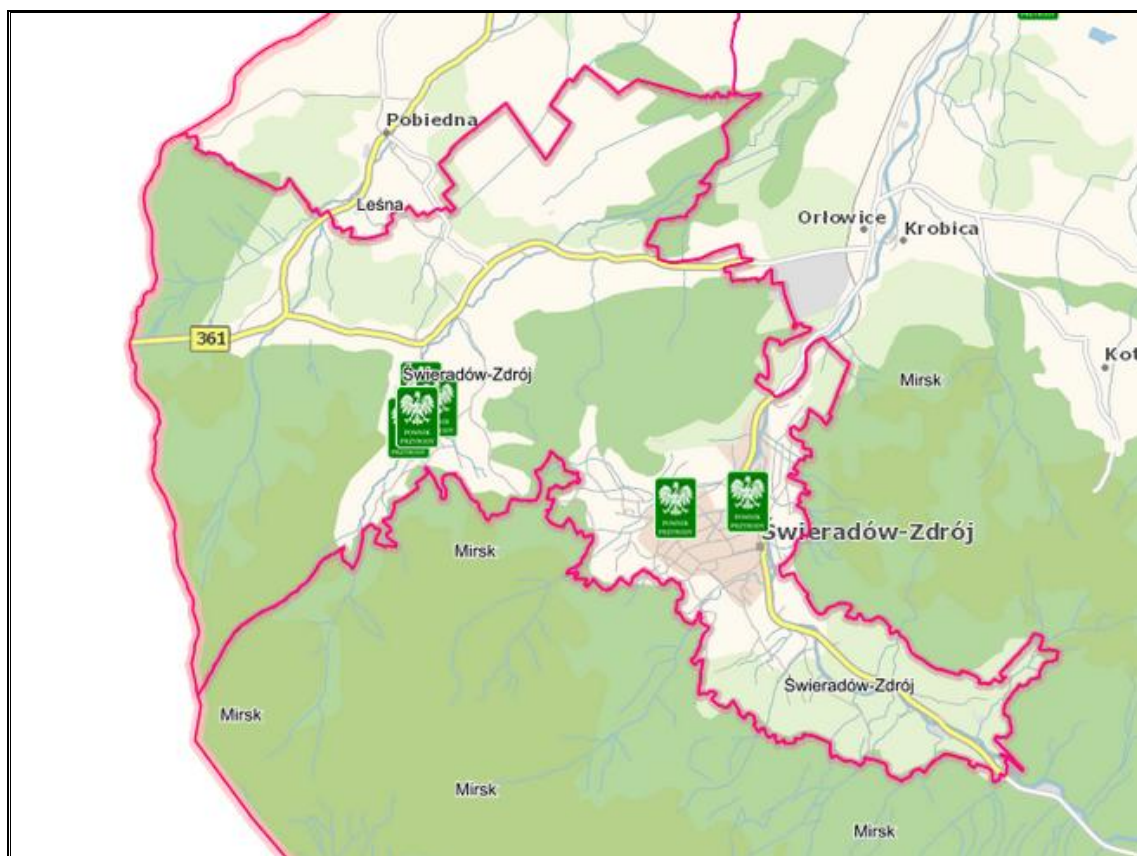
Na podstawie danych zawartych w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój istnieje 7 pomników przyrody.

Tabela 28. Pomniki przyrody na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

Lp.	Typ pomnika	Rodzaj	Opis pomnika	Akt prawny o utworzeniu
1.	Jednoobiektowy	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	Rozporządzenie nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
2.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Rozporządzenie nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
3.	Jednoobiektowy	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	Rozporządzenie nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
4.	Jednoobiektowy	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	Rozporządzenie nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
5.	Jednoobiektowy	drzewo	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	Rozporządzenie nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
6.	Jednoobiektowy	drzewo	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	Rozporządzenie nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
7.	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	Rozporządzenie nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody (dostęp: 26.06.2025 r.)

Rysunek 21. Pomniki przyrody na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój

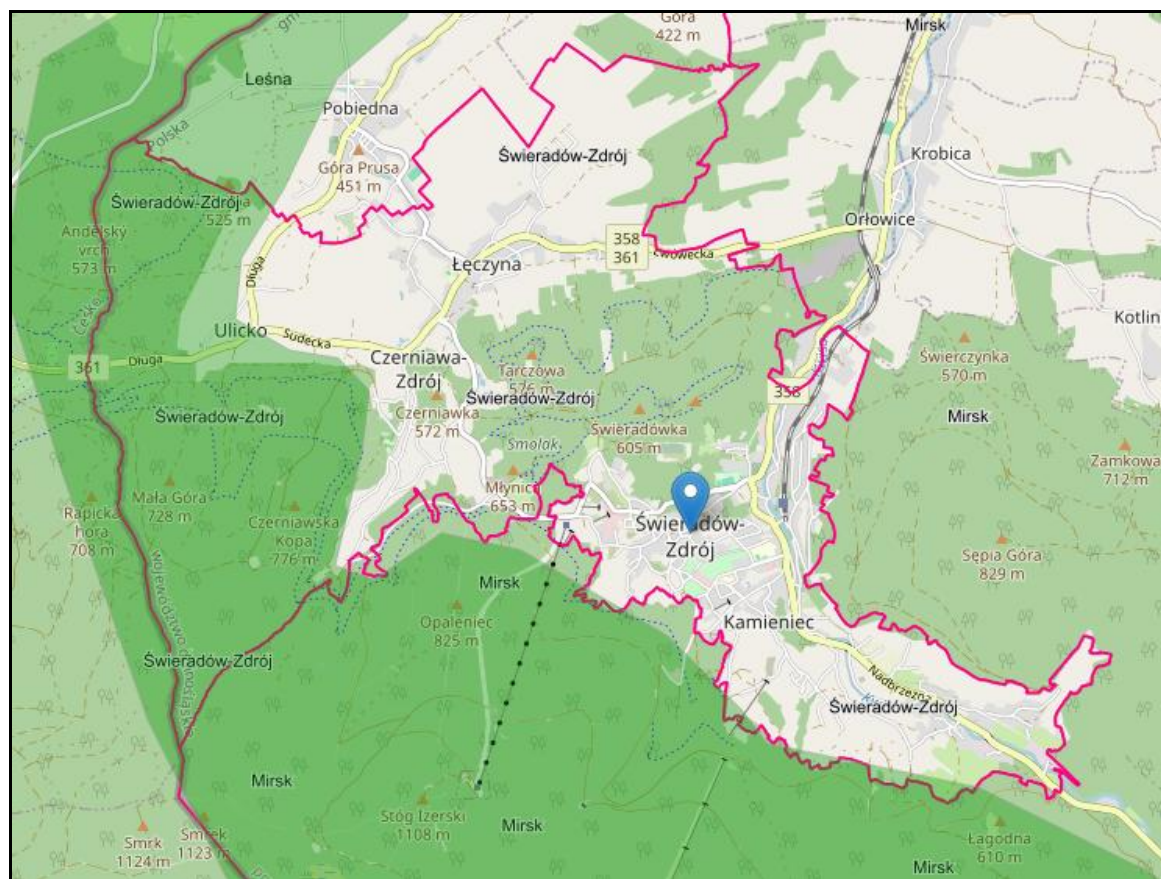

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 26.06.2025 r.)

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Według Mapy korytarzy ekologicznych 2005 przez teren gminy miejskiej Świeradów-Zdrój przebiega korytarz ekologiczny: Góry Stołowe – zachód (KZ-4A).

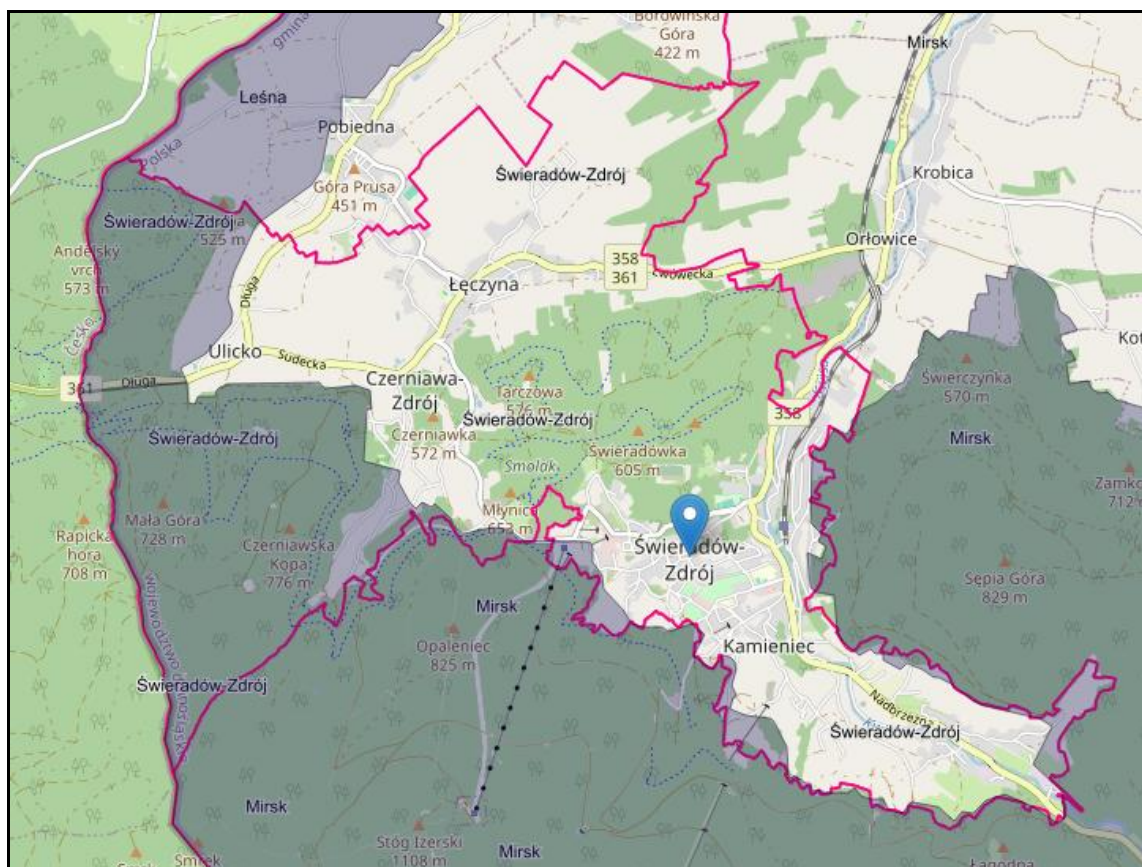
Rysunek 22. Mapa korytarzy ekologicznych 2005

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp: 26.06.2025 r.)

Według Mapy korytarzy ekologicznych 2012 na terenie gminy występuje korytarz ekologiczny: Góry Izerskie (GKZ-6A) oraz Sudety - Bory Dolnośląskie, zachodni (GKZ-5A).

Rysunek 23. Mapa korytarzy ekologicznych 2012

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp: 26.06.2025 r.)

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój nie kosi trawników celem zatrzymania wilgoci i zwiększenia bioróżnorodności. Wprowadzenie stref niekoszonych w parkach oraz na wybranych terenach zieleni miejskiej sprzyja zatrzymywaniu wilgoci w glebie, ogranicza jej przesuszanie oraz wspiera rozwój bioróżnorodności, w szczególności poprzez stworzenie siedlisk dla zapylaczy i innych gatunków związanych z półnaturalnymi łąkami.

W celu skutecznej ochrony środowiska naturalnego w gminie miejskiej Świeradów-Zdrój, ważne jest zwiększanie świadomości mieszkańców na temat przyrody i konieczności jej ochrony. Organizacja działań edukacyjnych i promocyjnych może przyczynić się do zaangażowania społeczności lokalnej. Istniejące formy ochrony przyrody, stanowią ważny instrument ochrony przyrody. Należy przestrzegać obowiązujących przepisów i dążyć do ich wzmocnienia tam, gdzie to konieczne. Istotne jest zachowanie i rozwijanie zadrzewień oraz obszarów leśnych w celu zapewnienia zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrody.

5.1.9.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze.

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— występowanie form ochrony przyrody na terenie gminy, — występowanie korytarzy ekologicznych zlokalizowanych na terenie gminy, — występowanie na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój stref niekoszonych.	— podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
Szanse	Zagrożenia
— programy i akcje edukacyjno-informacyjne o potrzebie ochrony przyrody, — prowadzenie nasadzeń drzew, zabiegów pielęgnacyjnych w lasach, — zalesianie, — renowacje i utrzymanie terenów zielonych, — zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych.	— postępująca urbanizacja, — zmiany klimatyczne powodujące przekształcenia w ekosystemach, — ekspansja gatunków obcych, — wzrastające zagrożenie pożarowe lasów, — występowanie inwazyjnych gatunków obcych.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23).

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady o dużym ryzyku.

Zgodnie z opublikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykazem zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na obszarze gminy miejskiej Świeradów-Zdrój nie funkcjonują takie zakłady.

Zagrożenie dla mieszkańców i środowiska naturalnego Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój stanowić może także transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Występowanie w granicach administracyjnych Gminy Miejskiej ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi

nie tylko potencjał jej rozwoju, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Główny ruch samochodowy na obszarze gminy skupiony jest na drogach wojewódzkich nr 358 i 361.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej) oraz awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne).

Na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

5.1.10.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— brak zakładów przemysłowych o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, — brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii na terenie gminy.	— transport drogowy ładunków niebezpiecznych (ryzyko awarii podczas transportu substancji niebezpiecznych).
Szanse	Zagrożenia
— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — wyposażenie służb odpowiadających za bezpieczeństwo na terenie gminy, — rozwój systemów powiadamiania o zagrożeniach.	— zdarzenia losowe w zakładach pracy, — małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości wystąpienia poważnej awarii.

Źródło: Opracowanie własne

5.2 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

5.2.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz

dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp., które powodują duże szkody i ograniczenia w środowisku. Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego istotne jest przygotowanie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój i jej infrastruktury na zmiany klimatu.

Prowadzenie działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zachodzących zmian klimatu przez samorządy lokalne zależy od działań podejmowanych w skali międzynarodowej, które następnie wytyczają kierunki zmian w zakresie prawa krajowego oraz miejscowego. Gmina może również inicjować i wprowadzać własne rozwiązania.

Gminy posiadają uprawnienia do kształtowania i tworzenia polityki ekologicznej za pomocą obowiązujących przepisów. Podstawą podejmowania działań proekologicznych w gminach są przepisy m.in.:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Poza obowiązkowymi działaniami wynikającymi z przepisów prawa, gminy mogą wprowadzać dodatkowe inicjatywy. Wśród przykładowych działań mających pozytywny wpływ na środowisko można wskazać:

- angażowanie mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie działań edukacyjnych na terenie gminy – organizacja warsztatów oraz konkursów o tematyce proekologicznej,
- wyodrębnienie w budżecie gminy środków finansowych na realizację projektów klimatyczno-środowiskowych,
- prowadzenie mobilnych punktów odbioru odpadów, np. elektroodpadów,
- prowadzenie bezpłatnych punktów doradztwa energetycznego,
- wykorzystywanie energii odnawialnej do zasilania infrastruktury miejskiej,
- ograniczanie strat ciepła poprzez termomodernizację budynków miejskich, modernizację lub wymianę indywidualnych źródeł ciepła,
- zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- wprowadzanie zielonej infrastruktury w gminie (np. zielone dachy, ogrody deszczowe),
- stworzenie systemu ostrzegania i informowania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu.

W celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego i przeciwdziałania suszy należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Istotna jest także systematyczna konserwacja rowów melioracyjnych oraz działania z zakresu małej retencji obejmujące np. budowę niewielkich zbiorników, oczek wodnych i stawów, ale również zadrzewianie.

Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację oraz adaptację do zmian klimatu i ograniczenie negatywnych skutków tych zmian.

5.2.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska, oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określone w art. 86 Konstytucji RP.

W szkołach na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój, przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, przekazywane są informacje z zakresu ochrony środowiska, zbiórki i utylizacja odpadów, czy zajęcia plenerowe. Ponadto, na stronach internetowych zamieszczane są informacje w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- kontynuacja konkursów i organizowanie warsztatów edukacyjnych w szkołach w celu zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców,
- kontynuacja akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- tworzenie ścieżek edukacyjnych na terenie gminy i organizowanie zajęć plenerowych dla dzieci i młodzieży w celu ochrony zasobów przyrodniczych,
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, odnawialnych źródeł energii oraz walki ze smogiem podczas imprez plenerowych,
- promowanie transportu zbiorowego i rowerowego.

5.2.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska to pojęcie, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, które nie jest klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647). Rozumiane jest jako zdarzenie, np. emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, których dostanie się do środowiska, prowadzi do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię, należy traktować zdarzenia takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2025 poz. 188), która definiuje nadzwyczajne zagrożenie jako zdarzenie inne niż pożar i klęska żywiołowa, wynikające

z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub usunięcie skutków, którego nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas transportu drogowego i kolejowego substancji niebezpiecznych przez teren gminy, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. W związku z powyższym, na terenie gminy potencjalne zagrożenia dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia ludzi.

Konieczne jest rozwijanie systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacja urządzeń infrastruktury energetycznej, modernizacja i budowa infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe.

5.2.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. 2024 poz. 425) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje

zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMS w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie dolnośląskim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie dolnośląskim.

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo-finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.).

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji planowanej do utworzenia infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinny każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 31. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032⁵⁷

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Liczba wymienionych pieców [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	15	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń	Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	200	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń	Kontrole przestrzegania uchwały antysmogowej i przestrzegania zakazu spalania odpadów	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	8 (2 akcje na rok)	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Działania edukacyjno – promocyjne dotyczącego gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców
		Liczba zakupionych autobusów [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń	Zakup taboru zeroemisyjnego na potrzeby świadczenia usługi transportu publicznego na obszarze Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój wraz z budową hali garażowej	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu

⁵⁷ Wartość bazowa zadań wynosi „0”, ponieważ zadania się jeszcze nie rozpoczęły, natomiast niektóre z wartości docelowych zostały określone w sposób opisowy, ponieważ w momencie sporządzania dokumentu nie ma dokładnej możliwości określenia wartości wskaźnika

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Długość wybudowanej ścieżki rekreacyjno-rowerowej [km] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie emisji CO ₂	Budowa ścieżki rekreacyjno-rowerowej od dworca PKP do przedmieścia	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Oporność mieszkańców wobec zmian infrastrukturalnych
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Zwiększenie efektywności energetycznej	Termomodernizacja budynku OSP	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Zwiększenie efektywności energetycznej	Termomodernizacja budynków komunalnych i socjalnych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wymienionych pieców [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń	Wymiana źródeł ciepła w mieszkaniach komunalnych i socjalnych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Długość zmodernizowanej nawierzchni [km] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych	Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
GOSPODAROWNIE WODAMI	OSIĄGNIĘCIE LUB UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD	Liczba opracowanych analiz [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	1	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Opracowanie analizy ryzyka dla ujęć wody na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Opóźnienia w realizacji projektu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
GODPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ	Długość zmodernizowanej/nowo wybudowanej sieci wodociągowej [km] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Długość zmodernizowanej/nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej [km] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wybudowanych stacji [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa stacji podnoszenia ciśnienia na ul. Sosnowej	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	400	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba przeprowadzonych modernizacji [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Modernizacja hydrantów	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wybudowanych zbiorników wodnych [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa zbiorników wodnych dla miasta Świeradów-Czerniawa	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba projektów [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Projekt zagospodarowania wód przy ul. Dąbrowskiego	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zmodernizowanych ujęć wody [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Modernizacja ujęć wody	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba projektów oraz wybudowanych ujęć wód [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Projekt oraz budowa ujęć wód podziemnych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Masa zinwentaryzowanego azbestu [kg] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	392 763	< 392 763	Likwidacja azbestu	Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Masa wyrobów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia na terenie miasta [kg] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	386 304	< 386 304	Likwidacja azbestu	Transport i utylizacja wyrobów zawierających azbest – wsparcie dla mieszkańców	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Co najmniej: 55% - za rok 2025; 56% - za rok 2026; 57% - za rok 2027; 58% - za rok 2028; 59% - za rok 2029; 60% - za rok 2030; 61% - za rok 2031; 62% - za rok 2032;	Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wybudowanych PSZOK [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	1	Zwiększenie efektywności segregacji odpadów	Budowa PSZOK	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	1	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Działania edukacyjne – sprzątanie świata	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE I OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	Liczba nasadzeń [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Zwiększenie bioróżnorodności	Nasadzenia roślinności	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych; Nieprzewidziane warunki atmosferyczne wpływające na nasadzenia

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba OSP którym udzielono wsparcia [szt.] Źródło: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój	0	Wzrost wartości	Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa	Wsparcie OSP na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne

6.2 Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem

Szacunkowe koszty realizacji zadań własnych Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój w każdym roku trwania Programu wraz ze źródłami ich finansowania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 32. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Razem	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	240 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Kontrole przestrzegania uchwały antysmogowej i przestrzegania zakazu spalania odpadów	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	80 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Działania edukacyjno – promocyjne dotyczącego gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	16 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Zakup taboru zeroemisyjnego na potrzeby świadczenia usługi transportu publicznego na obszarze Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój wraz z budową hali garażowej	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	6 180 000,00	.	.	.	.	.	.	.	6 180 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Razem	
	Budowa ścieżki rekreacyjno-rowerowej od dworca PKP do przedmieścia	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	5 000,00	.	.	.	.	.	.	.	5 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Termomodernizacja budynku OSP	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	140 000,00	.	.	.	.	.	.	.	140 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Termomodernizacja budynków komunalnych i socjalnych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	0,00	300 000,00	300 000,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	700 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Wymiana źródeł ciepła w mieszkaniach komunalnych i socjalnych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	30 000,00	40 000,00	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	130 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	800 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój, Środki zewnętrzne
GOSPODAROWNIE WODAMI	Opracowanie analizy ryzyka dla ujęć wody na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	60 000,00	.	.	.	.	.	.	.	60 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Razem	
GODPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	120 000,00	.	.	.	.	.	.	.	120 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	265 000,00	.	.	.	.	.	.	.	265 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Budowa stacji podnoszenia ciśnienia na ul. Sosnowej	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	550 000,00	.	.	.	.	.	.	.	550 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizaowanych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	8 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Modernizacja hydrantów	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00	120 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Budowa zbiorników wodnych dla miasta Świeradów-Czerniawa	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	5 000,00	50 000,00	50 000,00	100 000,00	.	.	.	.	205 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój, Środki zewnętrzne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Razem	
	Projekt zagospodarowania wód przy ul. Dąbrowskiego	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	50 000,00	.	.	.	.	.	.	.	50 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Modernizacja ujęć wody	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	5 000,00	50 000,00	10 000,00	.	.	.	.	.	65 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Projekt oraz budowa ujęć wód podziemnych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	.	300 000,00	400 000,00	300 000,00	.	.	.	.	1 000 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój, Środki zewnętrzne
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	.	30 000,00	.	.	.	.	.	.	30 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Transport i utylizacja wyrobów zawierających azbest – wsparcie dla mieszkańców	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	0,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	210 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój, Środki zewnętrzne
	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	2 214 081,92	2 301 697,40	2 362 495,15	2 445 427,05	2 532 759,30	2 624 056,61	2 719 048,78	2 820 809,27	20 020 375,48	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Razem	
	Budowa PSZOK	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	0,00	4 509 668,71	25 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 534 668,71	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
	Działania edukacyjne – sprzątanie świata	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	16 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
ZASOBY PRZYRODNICZE	Nasadzenia roślinności	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	80 000,00	Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Wsparcie OSP na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Brak danych									Budżet Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ

Źródło: Opracowanie własne

6.3 Instrumenty realizacji programu

Realizacja zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego w polskim porządku prawnym opiera się na bogatym zasobie aktów prawnych regulujących tę materię, wśród których kluczowymi są: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze oraz prawo budowlane.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 będzie realizowany w oparciu o instrumenty, które można podzielić na prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się przede wszystkim wydawane decyzje i pozwolenia. Do kompetencji Burmistrza należy m.in. wydawanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, czy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu mogą wymagać również uzyskania innych decyzji lub pozwoleń, np. pozwolenia na budowę, które wydaje starosta czy pozwolenia wodnoprawnego, które w zależności od rodzaju inwestycji wydaje: dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich lub minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Do instrumentów finansowych, poza opłatami i administracyjnymi karami pieniężnymi, należy zaliczyć środki finansowe na realizację poszczególnych działań określonych w Programie. Planowane działania będą wdrażane z wykorzystaniem środków własnych Gminy (w ramach budżetu Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój), ale również w oparciu o środki zewnętrzne, w tym dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, europejskich, czy norweskich. Część zadań będzie realizowana przez jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój w ramach ich budżetów, ale także przez indywidualnych mieszkańców. Ponadto w Programie uwzględnione zostały zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne, które będą pokrywać koszty zadań zgodnie z planem swoich budżetów. Źródła finansowania poszczególnych zadań zostały wskazane w rozdziale 6.2. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem.

Najważniejszym instrumentem społecznym realizacji Programu jest edukacja ekologiczna, w tym organizowanie konkursów, warsztatów, czy kampanii informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców. Innym instrumentem społecznym są również postępowania prowadzone z udziałem społeczeństwa oraz konsultacje społeczne, w ramach których można zgłaszać uwagi i sugestie do projektów dokumentów strategicznych i programów, jak również planowanych inwestycji. Planowane działania edukacyjne zostały opisane w rozdziale 6.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska.

Do kolejnych instrumentów – strukturalnych zalicza się strategie i programy realizowane na szczeblu gminnym, w ramach których określone są kierunki działań z zakresu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

7. System realizacji programu ochrony środowiska

7.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Dla każdego z zaplanowanych zadań określono podmiot odpowiedzialny za jego realizację. Poza działaniami bezpośrednio realizowanymi przez Gminę Miejską Świeradów-Zdrój, uwzględniono zadania jej jednostek organizacyjnych. W Programie określone zostały również zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne.

Z punktu widzenia realizacji poszczególnych zadań we wdrażaniu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 udział będą brały:

- podmioty odpowiedzialne za realizację planowanych w ramach Programu zadań (Gmina Miejska Świeradów-Zdrój),
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań monitorowanych (GIOŚ, WIOŚ, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, RDOŚ i Powiatowa Państwowa Straż Pożarna).

Ponadto do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie wdrażania Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media (w zakresie informowania i promocji działań prośrodowiskowych),
- szkoły (w zakresie edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe (współudział w realizacji zadań i kształtowania postaw ekologicznych).

Bezpośrednio organem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu jest Burmistrz Miasta Świeradów-Zdrój.

7.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2025 poz. 647), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady miejskiej, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” powinien zostać przygotowany z lat 2025-2026 następny z lat 2027-2028, itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzanie co dwa lata raportu oceniającego postęp wdrażania tegoż programu, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji programu.

Po sporządzeniu raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, Burmistrz Miasta przedstawi efekty podjętych działań Radzie Miasta Świeradów-Zdrój, a następnie przekaże do wiadomości raport Zarządowi Powiatu Lubańskiego.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które powinny zostać zweryfikowane w trakcie oceny stopnia realizacji zaplanowanych zadań.

Tabela 34. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitorowania celu
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Przekroczenie stężeń z substancji zanieczyszczających powietrze
ZAGROŻENIE HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Wyniki przeprowadzonych badań hałasu
GOSPODAROWANIE WODAMI	OSIĄGNIĘCIE LUB UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD	Stan badanych JCWP i JCWPd
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ	Stopień gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitorowania celu
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE I OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	Wzrost liczby przeprowadzonych konkursów ekologicznych
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

8. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W niniejszej tabeli została opisana zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przedstawiono akty prawne przyjmujące dane dokumenty czy programy, wyznaczone w nich kierunki działań/ działania odnoszące się do ochrony środowiska oraz wykazana została zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 z tymi dokumentami/programami poprzez przedstawienie celów środowiskowych/ kierunków działań, które są spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym, czy programie.

Tabela 35. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony: — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia: — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju; — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko: — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód; — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego; — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi; — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw. SPA2020 w dniu 29.10.2013 r.	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: — Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich: — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu; Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie); Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu: — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczenia ich wpływu.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel: Ograniczenie o co najmniej 40,0% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990; Cel: Zapewnienie co najmniej 32,0% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii; Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej; Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska: — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym; Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu; — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów,

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa; — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji; Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska; — Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.	— Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r.)	Cel: dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną; Cel: konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15, Cel: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego, Cel: zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii, Cel: wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych, Cel: ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel: ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych, Cel: ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, Cel: minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce, Cel: zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych; Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej; Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii; Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji; Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym: Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska: — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska; — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne: Kierunek interwencji 1.2. – rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Komunikat Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Środowiska	Cele szczegółowe: — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia; — Dążenie do osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028	W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, przyjęto następujące cele: 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, 2) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym zakresie ZPO żywności, 3) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		a) 55% dla roku 2025, b) 60% dla roku 2030, c) 65% dla roku 2035, 4) minimalizacja ilości składowanych odpadów: a) do 30% w roku 2025, b) do 20% w roku 2030, c) do 10% w roku 2035, 5) zwiększenie recyklingu organicznego przez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”, 6) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia, 7) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami, 8) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów, 9) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu, 10) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., 11) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.	
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.	Cele: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu,

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	— Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	Cele: — rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii; — budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych; — zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	Rada Ministrów 5 maja 2022 r. przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.
Program wodno-środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele: — niepogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Priorytetem IIaPGW na obszarze dorzecza Odry jest stworzenie w ekosystemach wodnych i od wód zależnych warunków, określonych w RDW, sprzyjających osiągnięciu celów środowiskowych wyznaczonych dla poszczególnych JCW oraz dla obszarów chronionych. Efekt procesu osiągania celów środowiskowych nie został dotychczas w pełni uzyskany. Determinuje to konieczność szczegółowego przeanalizowania przyczyn braku zakładanego postępu w osiąganiu celów środowiskowych oraz przygotowania zaktualizowanego zestawu działań naprawczych dających realną szansę na osiągnięcie celów środowiskowych do roku 2027 dla tych JCW, dla których nadal nie stwierdzono oczekiwanego stanu. Zestaw działań IIaPGW zawiera również działania zmierzające do utrzymania dobrego stanu w tych JCW, które stan ten osiągnęły. W przypadku JCW, dla których został wykazany	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		brak możliwości osiągnięcia celów środowiskowych, przy jednoczesnym spełnianiu przesłanek dla przyznania odstępstw, przygotowane zostały szczegółowe uzasadnienia odstępstw w zakresie konieczności osiągnięcia celu środowiskowego, wymaganych RDW.	
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Cel główny: Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi, — Cel szczegółowy: zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP. Cel główny: Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi, — Cel szczegółowy: redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP, — Cel szczegółowy: redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na OZP. Cel główny: Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym — Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych, — Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych, — Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi, — Cel szczegółowy: wdrożenie systemu analiz popowodziowych i zwiększenie jego skuteczności,	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Cel szczegółowy: wdrożenie instrumentów prawnych i finansowych zwiększających bezpieczeństwo powodziowe, — Cel szczegółowy: zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.	
Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy	Cele szczegółowe: — skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, — zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy, — edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, — formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.
Strategia rozwoju województwa Dolnośląskiego 2030	Uchwała L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w dniu 20 września 2018 r.	Cel strategiczny 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego — Priorytet 4.1 Poprawa stanu środowiska — Priorytet 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska — Priorytet 4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł — odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Dolnośląskiego	Uchwała nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.	Cel. 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu: — Kierunek 2.1.: Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich, — Kierunek 2.2.: Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, — Kierunek 2.3.: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska. Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka — Kierunek 3.1. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu, — Kierunek 3.2. Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów.	— Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Program ochrony środowiska dla województwa Dolnośląskiego na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029	Uchwała nr XLVII/939/22 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 14 lipca 2022 r.	Celem nadrzędnym programu jest poprawa jakości środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego: Cel: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu — Kierunek: zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza min. Poprzez przejście na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach — Kierunek: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami — Kierunek: Rozbudowa energooszczędnych systemów oświetlenia budynków i dróg publicznych — Kierunek: Rozwój odnawialnych źródeł energii Ce: Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego — Kierunek: ochrona społeczeństwa przed ponadnormatywnym poziomem hałasu	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek: Zmniejszenie uciążliwości wynikających z nadmiernego poziomu hałasu Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej, — Kierunek: Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki — Kierunek: Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu Cel: Ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu oraz kontynuacja badań gleb na terenach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami w województwie — Kierunek: ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi Cel: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa, — Kierunek: Racjonalna gospodarka odpadami komunalnymi — Kierunek: Gospodarka odpadami zawierającymi azbest Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu — Kierunek: Ochrona krajobrazu, różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów — Kierunek: Tworzenie i zachowanie zielonej infrastruktury Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków,	— Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w wypadku wystąpienia awarii Cel: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa. — Kierunek: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa	
Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego	Uchwała nr IV/42/24 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 czerwca 2024 r.	Celem POH jest określenie działań ograniczających poziom hałasu w środowisku, a tym samym poprawa klimatu akustycznego i jakości życia mieszkańców województwa poprzez ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych związanych z hałasem.	Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Program ochrony powietrza dla strefy w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu	Uchwała nr LXVI/1411/24 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 lutego 2024 r.	Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do ww. zanieczyszczeń w strefach województwa dolnośląskiego oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza i dotrzymanie norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Plan gospodarki odpadami województwa Dolnośląskiego na lata 2023-2028 z perspektywą do 2032 r.	Uchwała nr 5995/VI/22 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 10 października 2022 r.	Cele: — zredukowanie ilości wytwarzania odpadów, w tym odpadów komunalnych, — zwiększenie udziału odpadów przekazywanych do recyklingu, w tym odzysku energii, — zmniejszenie masy składowanych odpadów na składowiskach, — podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami.	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia Rozwoju Powiatu Lubańskiego do roku 2030	Uchwała nr IIV/403/2022 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 30 listopada 2022 r.	Cel horyzontalny: Wyższa jakość życia mieszkańców Powiatu Lubańskiego przy poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Cel strategiczny 3. Poprawa jakości środowiska naturalnego, Cel strategiczny 4. Wielofunkcyjny rozwój przestrzeni, w tym obszarów wiejskich oraz infrastruktury.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Program ochrony środowiska dla Powiatu Lubańskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032	Uchwała nr IX/68/2024 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 28 listopada 2024 r.	Cel. Poprawa jakości powietrza: — Kierunek interwencji: Rozwój odnawialnych źródeł energii, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji pochodzącej ze spalania paliw podczas ogrzewania budynków, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej w powiecie. Cel. Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców powiatu: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji hałasu z transportu drogowego /Poprawa dostępności powiatu, Cel. Ochrona środowiska i ludności przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko. Cel. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie presji rolnictwa na stan wód, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony wód, — Kierunek interwencji: Utrzymanie wód, — Kierunek interwencji: Ochrona przed powodzią. Cel. Poprawa systemu gospodarki wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. Cel. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż. — Kierunek interwencji: Nadzór nad zasobami kopalin.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel. Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi: — Kierunek interwencji: Ochrona gleb użytkowanych rolniczo, — Kierunek interwencji: Zapobieganie niekorzystnym zmianom środowiska glebowego, — Kierunek interwencji: Rewitalizacja terenów zdegradowanych. Cel. Racjonalne gospodarowanie odpadami: — Kierunek interwencji: Wzrost ilości zebranych selektywnie odpadów. Cel. Ochrona ekosystemów i walorów przyrodniczych powiatu: — Kierunek interwencji: Rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej, — Kierunek interwencji: Ochrona i zrównoważony rozwój lasów, — Kierunek interwencji: Wzrost atrakcyjności i ruchu turystycznego w zgodzie z racjonalnym korzystaniem z zasobów przyrody. Cel. Ochrona środowiska przed poważnymi awariami: — Kierunek interwencji: Zminimalizowanie ryzyka wystąpienia zdarzeń mogących powodować poważną awarię oraz ograniczenie jej skutków dla ludzi i środowiska	
Strategia rozwoju Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2016-2026	Uchwała nr XXXIV/182/2016 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 26 października 2016 roku	Cel szczegółowy 1.1. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej, sportowej i leczniczej. Cel szczegółowy 1.5. Poprawa dostępności komunikacyjnej. Cel szczegółowy 2.1 Modernizacja budynków gminnych. Cel szczegółowy 2.3 Poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego poprzez inwestycje dotyczące	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		zagospodarowania terenu (parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, inne). Cel szczegółowy 2.5 Zwiększenie efektywności energetycznej budynków i wykorzystania OZE. Cel szczegółowy 2.6. Poprawa estetyki miejscowości i obszarów leśnych. Cel szczegółowy 3.1 Rozwój sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej. Cel szczegółowy 3.2 Poprawa stanu dróg lokalnych. Cel szczegółowy 3.3 Poprawa stanu małej infrastruktury drogowej (ciągi pieszo – rowerowe, oświetlenie, przystanki). Cel szczegółowy nr 4.3 Rozwój rolnictwa ekologicznego, rozwój agroturystyki. Cel szczegółowy nr 4.4 Poprawa połączeń komunikacyjnych gminy z ościennymi miastami.	— Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2024-2030	Uchwała nr XIII/121/2025 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 24 kwietnia 2025 r.	Cel. 2 Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni: Kierunki działań: — Tworzenie warunków inwestycyjnych dla rozwoju infrastruktury turystyki i rekreacji, — Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej, — Nowe życie budynków i przestrzeni, — Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu,	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Wysoka jakość infrastruktury technicznej, — Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami, — Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury.	— Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. - Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. - Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. - Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. - Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. - Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój	Uchwała nr V/48/2024 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 26 września 2024 r.	Opracowanie Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego Miasta Świeradów-Zdrój oraz wskazanie zmiany zapotrzebowania na energię, między innymi poprzez realizację przedsięwzięć racjonalizujących zużycie poszczególnych nośników energii przez odbiorców.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Studium uwarunkowań i kierunków	Uchwała XXXIV/158/2012 Rady Miasta Świeradów-	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Świeradów-Zdrój określa	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
zagospodarowania przestrzennego Miasta Świeradów-Zdrój	Zdrój z dnia 31 października 2012 r.	politykę przestrzenną miasta, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.	— Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Liczba ludności na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój w latach 2020-2024	16
Tabela 2. Położenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	16
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	26
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	26
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	32
Tabela 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$.	34
Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.....	35
Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.....	36
Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.....	37
Tabela 10. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	38
Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	39
Tabela 12. Wyniki pomiaru natężenia pola elektromagnetycznego w 2023 r. na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	42

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	42
Tabela 14. Ocena stanu wód JCWP na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój za lata 2016-2021	45
Tabela 15. Klasyfikacja wskaźników charakteryzujących stan JCWP na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój (rok 2023)	46
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	57
Tabela 17. Sieć wodociągowa na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój w latach 2020-2023	58
Tabela 18. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój w latach 2020-2023	59
Tabela 19. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	60
Tabela 20. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	62
Tabela 21. Aktualne obszary górnicze na obszarze gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	62
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	63
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby	66
Tabela 24. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w latach 2022-2024 na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	68
Tabela 25. Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych przez Gminę Miejską Świeradów-Zdrój w latach 2023-2024	69
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	70
Tabela 27. Lasy i grunty leśne na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	70
Tabela 28. Pomniki przyrody na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	76
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	80
Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	81
Tabela 31. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032	88
Tabela 32. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	94
Tabela 33. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	99
Tabela 34. Propozycje wskaźników monitorowania celów	102

Tabela 35. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	104
Rysunek 1. Położenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na tle województwa dolnośląskiego i powiatu lubańskiego	16
Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	17
Rysunek 3. Drogi na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	19
Rysunek 4. Regiony klimatyczne Polski według W. Okołowicza i D. Martyn	22
Rysunek 5. Położenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój na mapie energii wiatru w kWh/m ² /rok na wysokości 30 m nad poziomem gruntu	29
Rysunek 6. Położenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój na mapie energii wiatru w kWh/m ² /rok na wysokości 30 m nad poziomem gruntu	30
Rysunek 7. Położenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój na mapie rozkładu temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t.	31
Rysunek 8. Lokalizacja stacji bazowych oraz wyników pomiarów PEM na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	41
Rysunek 9. Mapa zagrożenia powodziowego w obrębie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój ..	47
Rysunek 10. Mapa ryzyka powodziowego w obrębie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	48
Rysunek 11. Mapa działek znajdujących się na obszarach zagrożenia powodziowego 1% (na terenie gmin poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r.)	49
Rysunek 12. JCWPd na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	50
Rysunek 13. Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	52
Rysunek 14. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój ..	53
Rysunek 15. Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	54
Rysunek 16. Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	55
Rysunek 17. Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	56
Rysunek 18. Mapa utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	61

Rysunek 19. Mapa obszarów leśnych w Gminie Miejskiej Świeradów-Zdrój	71
Rysunek 20. Obszary Natura 2000 znajdujące się na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	75
Rysunek 21. Pomniki przyrody na terenie gminy miejskiej Świeradów-Zdrój	77
Rysunek 22. Mapa korytarzy ekologicznych 2005	78
Rysunek 23. Mapa korytarzy ekologicznych 2012	79